

**ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
EĞİTİMDE YEDİ İLKE UYGULAMASININ ETKİSİ**

Kenan ALTUN

**Yüksek Lisans Tezi
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi
Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Ufuk ŞİMŞEK
2017
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER VE TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTİMDE YEDİ İLKE
UYGULAMASININ ETKİSİ

(Effect of the Application of the Seven Principles of Education in Middle School
Social Studies)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kenan ALTUN

Danışman: Ufuk ŞİMŞEK

ERZURUM

Şubat, 2017

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Ufuk ŞİMŞEK danıŐmanlıĐında, Kenan ALTUN tarafından hazırlanan “Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersinde EĞitimde Yedi İlke Uygulamasının Etkisi” başlıklı çalışma 07/ 02/ 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Ufuk ŞİMŞEK

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Selçuk ILGAZ

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Hasan ASLAN

İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

07/02/2017

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

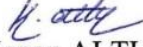
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitimde Yedi İlke Uygulamasının Etkisi” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

04/02/2017

Kenan ALTUN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE EĞİTİMDE YEDİ İLKE UYGULAMASININ ETKİSİ

Kenan ALTUN

2017, 80 sayfa

Araştırmamızın amacı Chickering ve Gamson tarafından 1987 yılında ortaya atılan yedi ilkenin akademik başarıya etkisini tespit etmektir. Araştırmamızda ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmamızın çalışma grubunu Oltu Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinden 17+19 olmak üzere toplam 36 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada Chickering ve Gamson (1987) tarafından geliştirilen yedi ilke; öğrenci-fakülte etkileşimi, öğrenciler arası işbirliği, aktif öğrenme, anlık geri bildirimler, zamanın etkili kullanımı, üst düzey beklentileri karşılama ve farklı yetenek ve öğrenme stillerine karşı saygılı olma ölçüt olarak belirlenmiş ve bu ilkelerin öğrenme ortamında ne kadar uygulanabilir olduğu üzerinde durulmuştur. Veri toplama aracı olarak hazırlamış olduğumuz akademik başarı testiyle birlikte yedi ilkenin yer aldığı ve her ilkenin altında 10 maddenin bulunduğu 70 maddelik ölçek kullanılmıştır. Veriler öğrencilerin ölçeğe ve akademik başarı testine vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda bağımsız örneklem t testi ve eşleştirilmiş örneklem t testleri yapılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde yedi ilkenin akademik başarıyı artırdığı görülmüştür. İkinci ilke olan öğrenciler arası işbirliği ilkesi uygulama ortamında en fazla var olan ilke olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Ortaokul sosyal bilgiler dersi, İyi bir eğitim için yedi ilke, Akademik Başarı, öğrenci-fakülte etkileşimi, öğrenciler arası işbirliği, aktif öğrenme, anlık geri dönüt, ulaşılabilir üst düzey beklentilere cevap verme, zamanın etkili kullanımı, farklı öğrenme stillerine saygılı olma.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EFFECT OF THE APPLICATION OF THE SEVEN PRINCIPLES OF EDUCATION IN MIDDLE SCHOOL SOCIAL STUDIES

Kenan ALTUN

2017, 80 page

The aim of our research is determine the impact of the seven principles which are put forward by Chickering and Gamson in 1987 to academic achievement. In our study, with pre-test post-test control groups, quasi-experimental design was used. From 6th grade students of Oltu Mehmet Akif Ersoy middle school a total of 36 people including 17+19 constitute the sample of our research. In this research seven principles developed by Chickering and Gamson (1987); student-faculty interaction, cooperation among students, active learning, instant feedback, effective use of time, meet the top-level expectation sand being respectful of different abilities and learning styles are determined as criteria and applicability of these principles in learning environment is focused on. With academic achievement test that we prepared as a data collection tool, a 70-point scale was used in which the seven principles take place and each principle resides 10 items under itself. In accordance with the answers of students to academic achievement test and scale, independent sample T-test and paired sample T-tests were put into practice and analyzed. As a result of the findings it has been shown that the seven principles increase the achievement. The principle of cooperation among students which is these cond principle has been the mos common policy in the application environment.

KeyWords: Middle School Social Studies lesson, seven principles for a good education, academic achievement, student-faculty interaction, cooperation among students, active learning, instant feedback, respond to the accessible top leve lexpectations, the effective use of time, be respectful of different learning styles.

ÖNSÖZ

Eğitime yapılan yatırım insana ve geleceğe yapılan en güzel yatırımdır. Eğitim adına yapılan bu çalışmanın topluma faydalı olması umuduyla.

Araştırma konusunun belirlenmesi, planlanması ve uygulaması aşamalarında beni yönlendiren ve çalışmalarım boyunca her türlü desteği sağlayan çok kıymetli hocam Sayın Doç. Dr. Ufuk şİMşEK'e, araştırma esnasında benden gerekli yardımı esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Kemal DOYMUş'a, istatistik alanında her türlü yardımı aldığım Araştırma Görevlisi Sayın Yılmaz KESKİN'E ve aileme göstermiş oldukları anlayış, ilgi ve vermiş oldukları desteklerden dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Erzurum – 2017

Kenan ALTUN

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
TABLolar DİZİNİ	ix
KISALTMALAR DİZİNİ	x

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu	3
1.2.1. Problem cümlesi	6
1.2.2. Alt problemler	6
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.4. Varsayımlar	6

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Sosyal Bilgiler Kavramı	8
2.2. Sosyal Bilgilerin Tarihsel Süreci	10
2.3. Sosyal Bilgilerin Türkiye’deki Yeri	11
2.4. Sosyal Bilgilerin İlköğretim Programındaki Yeri ve Önemi	12
2.5. Yedi ilke ve tarihi	13
2.5.1. Öğrenci-okul etkileşimi	14
2.5.2. Öğrenciler arası işbirliği	15
2.5.3. Aktif öğrenme	17
2.5.4. Anlık geribildirimler	18
2.5.5. Görevleri zamanında yapma	18
2.5.6. Üst düzey ulaşılabilir beklentilere yanıt verme	19
2.5.7. Farklı yetenek ve öğrenme durumlarına karşı hoşgörülü olma	20

2.6. Konu Jigsawı.....	20
------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Çalışma Grubu	22
Öğrencilerin cinsiyet dağılımı ile ilgili veriler	22
3.3. Veri Toplama Araçları	23
3.4. Deneysel İşlem Süreci.....	24
3.5. Verilerin Analizi.....	26

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM.....	27
4.1. Eğitimde Yedi İlke Uygulamasının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisine İlişkin Bulgular	27
4.2. Eğitimde Yedi İlke Uygulamasının Öğrencilerin Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Tutumlarına Etkisine İlişkin Bulgular	30

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	35
--------------------------------------	-----------

KAYNAKÇA	38
-----------------------	-----------

EKLER.....	42
-------------------	-----------

EK 1. HAFTA YAPILAN ÇALIŞMA SONUNDA ÜNİTE İLE İLGİLİ GRUPLARA SORULAN SORULAR.....	42
--	----

EK 2. 2. HAFTA YAPILAN ÇALIŞMA SONUNDA ÜNİTE İLE İLGİLİ GRUPLARA SORULAN SORULAR.....	45
---	----

EK 3. 3. HAFTA YAPILAN ÇALIŞMA SONUNDA ÜNİTE İLE İLGİLİ GRUPLARA SORULAN SORULAR.....	47
---	----

EK 4. ANKET	49
-------------------	----

EK 5. ARAŞTIRMACI TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN VERİ TOPLAMA ARACI	56
--	----

EK 6. VELİ İZİN YAZISI.....	60
EK 7. ÖĞRENCİ ÇALIŞMASI.....	61
EK 8. ZAMAN YÖNETİMİ	62
EK 9. UYGULAMA ESNASINDAKİ ÇALIŞMALAR.....	63
ÖZGEÇMİŞ.....	68

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1.	Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Betimsel Veriler	23
Tablo 4.1.	Öğrencilerin Öntest ve Sontest ABT Toplam Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	28
Tablo 4.2.	Deney ve Kontrol Gruplarının ABT Öntest ve Sontest Toplam Puan Ortalamalarına İlişkin Eşleştirilmiş Örneklem t Testi Sonuçları	29
Tablo 4.3.	Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Öntest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	30
Tablo 4.4.	Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Sontest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	31
Tablo 4.5.	Deney Grubundaki Öğrencilerin Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Öntest-Sontest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Eşleştirilmiş Örneklem t Testi Sonuçları	32
Tablo 4.6.	Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Öntest-Sontest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Eşleştirilmiş Örneklem t Testi Sonuçları	34

KISALTMALAR DİZİNİ

- ABT : Akademik Başarı Testi
AAHE : American Association for Higher Education

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

İlk olarak kırsal alanlara yerleşen ve tarımla uğraşarak geçimini sağlayan insanoğlu zamanla şehirler kurarak tarım sektörünün yanında sanayi alanında da büyük gelişmelere imza atmıştır. Cemaat yapılarının bulunduğu toplumlar zamanla cemiyet yapıları haline gelmiş, yüzlerle ifade edilen nüfus yapıları artarak binleri, yüz binleri hatta milyonları bulmuştur. Sanayileşme ve şehirleşmede yaşanan bu gelişmeler sosyal, ekonomik ve kültürel birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Hatta bazı alanlarda bireyin ve toplumun sağlığını bozan olaylar ortaya çıkmıştır. İçinde bulunduğumuz şartlar ne durumda olursa olsun psiko-sosyal olayların anlaşılması, iyi ve güzel olanın geliştirilerek devam ettirilmesi, kötü yanlış ve çirkin olayların azaltılarak kontrol altına alınması, bireye, topluma ve çevreye zarar vermeyecek halde yönlendirilmesi kuşkusuz eğitime bağlıdır (Ayhan, 1997).

Eğitimi, insanın yaşamı boyunca karşılaşacağı olaylara göstereceği belirsiz tepkiler olarak algılamak doğru değildir. Birey ve toplum için oldukça önemli ve kapsamlı bir alanı içine dâhil eden eğitim, belirli program dâhilinde bireyin geliştirilmesi, psikolojik ve fiziki sağlığının iyileştirilmesi için yapılan tüm çalışmalar olarak yorumlamak daha doğru olacaktır. (Ayhan, 1997). Mustafa Kemal Atatürk: *“Eğitimdir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk halinde yaşatır; ya da milleti esaret ve sefaletle terk eder.”* sözüyle toplumu geliştirecek, yüceltecek, ileri seviyelere taşıyacak olan en büyük etkenin eğitim olduğunu ve bir toplum için eğitimin mihenk taşı niteliğinde olduğunu çok net bir biçimde ifade etmiştir. Demek oluyor ki toplumun bekası ve ilerlemesi eğitime dayanmaktadır. Eğer her nesil kendinden önceki neslin kültürel mirasına kavuşmadan sadece kendi tecrübesi ile yetişmek zorunda kalsaydı hiçbir zihni, sosyal ve teknolojik gelişmeden bahsedilemezdi. İnsanlık mevcut konumuna ulaşamaz çok ilkel bir şekilde hayatını idame ettirmek zorunda kalırdı. Bizden önceki nesillerin mirasına eğitim yolu ile ulaşıyor bizden sonraki nesillere ise kendi ilavelerimizi yaparak yine eğitim yolu ile aktarma yapmış oluyoruz. Böylece

kültürün devamlılığına ve gelişmesine katkıda bulunuyoruz (Ayhan, 1997). Toplumun ilerlemesi için eğitim şarttır. Daha da önemlisi eğitimin doğru bir şekilde ve işin ehli insanlar tarafından yapılmasıdır.

Bir toplumda herhangi bir alanda meydana gelen değişimler diğer alanları da ister istemez etkileyecektir. Bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler çağın gerektirdiği insan modelinin yetiştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bilimsel bilgiyi en iyi şekilde yorumlayan, teknolojik materyalleri en iyi şekilde kullanan, yaratıcı düşünebilen, sorgulayan, araştıran, okuyan, bilgiye ulaşma yolunda ter döken insan modeli günümüz toplumunun ulaşmak istediği insan modelidir. Sanayileşme ve şehirleşmede meydana gelen değişimle birlikte eğitimde de değişim kaçınılmaz bir hal almış, günümüz eğitim ve öğretimi karmaşık fakat bir o kadar da zevkli ve itibarlı görevler üstlenmiştir. Bu görevleri eksiksiz yerine getirebilmesi için klasik usullerle yapılan eğitim öğretim yerini çağdaş yöntem ve tekniklerle yapılan eğitim öğretime bırakmıştır. Çağdaş eğitimin yeni bir tip eğitimci isteyeceği muhakkaktır. Bu öğretmenin pedagojik bilgilere, insan doğasına ait kapsamlı bir anlayışa, özellikle eğitimde kullanılacak olan teknolojik araçlara ait mükemmel bir bilgiye, dünyada olup biten olaylarla ilgili doğru ve anlamlı çözümlenmelere sahip olması gerekmektedir. Çünkü eğitimin bütün konularla iç içe olması gerekir (Ayhan 1997). Çağdaş eğitimin zorunlu kıldığı değişimi refah seviyesi yüksek olan çoğu ülke iyi bir şekilde takip ederken, değişime uyum sağlama konusunda ekonomisi zayıf ve refah seviyesi düşük olan ülkeler zorluk yaşamışlardır. Eğitimin bir adım daha öteye götürülebilmesi ve toplumların ilerleyebilmesi için bilim adamları tarafından çeşitli yöntem ve teknikler geliştirilmiştir. Bunlardan birisi de Chickering ve Gamson'ın eğitimde yedi ilke uygulamasıdır. Araştırmamızın konusunu oluşturan yedi ilke uygulaması iyi bir lisans eğitimi için gerekli olan ilkeler etrafında şekillendirilmiş ve büyük kabul görmüştür.

1.1. Araştırmanın Amacı

Eğitime yapılan yatırım, insana ve geleceğe yapılan en güzel yatırımdır. Bir toplumun ilerleyebilmesi ve gelişmesi yalnız eğitilmiş, bilgili, donanımlı insanların yetişmesi ile mümkün olacaktır. Cahillik ise bir toplumun, gelişmesini önleyen, köhneleşmiş bir yapı haline gelmesini tetikleyen en büyük düşmandır. Mustafa Kemal Atatürk der ki: *“Biz cahil dediğimiz vakit mutlaka mektepte okumamış olanları*

kastetmiyoruz. Kastettiğimiz, ilim, hakikati bilmektir. Yoksa okumuş olanlardan en büyük cahiller çıktığı gibi, hiç okumak bilmeyenlerden de hakikati gören hakiki âlimler çıkar.” (Akgül ve Güler 1999). Toplumunu cahil olmaktan kurtaracak ve ilerlemesini sağlayacak olan şüphesiz ki eğitimidir.

Eğitim ve öğretimin her kademesi üzerine son yıllarda kapsamlı değişimler gerçekleştirilmiştir. Chickering ve Gamson eğitimde kaliteyi artırmak için 1987 yılında 7 ilke belirlemişlerdir. Bu bilim adamları öğretmenin görevinin öğrencilere bilgiyi bir altın tepside sunmak değil, onlara bilgileri keşfetmelerini sağlayacak yollar göstermek ve bilgiye ulaşmada rehberlik etmektir ilkesinden hareket ederek bu yedi ilkeyi ortaya atmışlardır (Chickering ve Gamson, 1987).

Eğitimde başarı sağlanabilmesi için eğitim sisteminin planlı, programlı ve çağdaş yöntemlere yapılması gerekmektedir. Çağdaş uygulamalardan birisi daha önce belirtildiği gibi eğitimde yedi ilke uygulamasıdır. Araştırmamızın amacı ise eğitimde yedi ilke uygulamasının etkililiğini tespit etmektir. Yapacağımız araştırma sonucunda hedefimiz eğitimde kaliteyi artırmak ve yedi ilke uygulamasının eğitimde kullanılmasını sağlamaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi ve Problem Durumu

Günümüz toplumu bilgi toplumdur. *“Bilgi toplumu, sosyolojik bir kavram olarak, sanayi toplumundan sonra gelen, “sanayi ötesi toplum” da denilen en “ileri” topluma verilen addır. Tınaz Titiz, bilgi toplumunu “sorunlarını bilgi aracılığı ile çözebilen toplum” olarak adlandırıyor. Yani sorunların teşhisinde ve çözülmesinde bilimsel bilgilerin kullanılması, bir toplumu “bilgi toplumu” haline getirir.”* (Ergün, 1996). Sanayi toplumundan enformasyon toplumuna geçiş aşamasında bilişsel değişim ve ilerlemeleri takip edebilmek ziyadesiyle fazla enerji sarf edilmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu değişimin olumlu yönde olabilmesi için bilim, teknoloji, sanat ve ahlaki değerler alanında bilgili ve tutarlı insanlar yetiştirebilmenin en önemli araçlarından biri hiç kuşkusuz eğitimidir (Büyükalın Filiz, 2011).

İnsanın yeryüzünde varoluşundan bugüne kadar, devamlı olarak sorulup ortak bir tanım üzerinde uzun yıllar anlaşma sağlanamayan sorulardan birisi de eğitim nedir sorusudur. Çünkü eğitimi her birey ve meslek grubu kendi açılarından görüp

değerlendirmek istemektedir. Olaya bu açıdan baktığımızda bir sosyoloğun tanımı ile bir felsefecinin tanımı, bir ekonomistin tanımı ile bir yöneticinin tanımı kolaylıkla farklılaşabilmektedir (Cafoğlu ve Aksüt, 2008). Nitekim üzerinde en fazla uzlaş sağlanan eğitimin en sade ve açık tanımı: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, kasıtlı olarak, istenilen yönde değişim meydana getirme süreci diye özetlenebilir. Endüstri toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde her birey, kurum ve değerlerin sosyal ve kültürel şartlar açısından yeniden gözden geçirilmesi gerektiği gibi eğitim alanında da bu yenileşme kaçınılmaz olmuştur. Son yıllarda bilgi üretimi ve birikimindeki artış sebebiyle bilim ve teknoloji dünyasında önemli gelişmeler yaşanmıştır. *“Toplumların çağa ayak uydurabilmeleri için ortaya çıkan bu gelişmeleri anlayıp kullanabilecek bu bilgi birikimine ulaşip onu sentezleyip değerlendirebilecek nicelik ve nitelikli bireylere duyulan ihtiyaç her geçen gün daha da artmıştır.”* (Kaptan, 1998).

“Günümüz toplumları eğitim politikalarını belirlerken teknoloji ve fen alanlarında gereksinimlerini karşılayabilecek bireyler yetiştirmeyi ön plana çıkarmaktadırlar. Günümüzde bilgileri ezberleyen ve gerektiğinde bu bilgileri hatırlayan bir insan modelinden ziyade karşılaştığı problemleri çözebilen, iletişim becerilerine sahip, grupta ve işbirliği içerisinde çalışabilen, bilimsel işlem becerilerini kullanabilen bireyler daha değerli olmaktadır.” (Tatar, 2007). Bu vesile ile geleneksel yöntem ve tekniklerle yapılan öğretim geçtiğimiz yüzyıl sonuna doğru yerini çağdaş ve modern öğretim yöntem ve tekniklerine bırakmıştır. Bazı ülkeler bu geçiş aşamasını hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleştirip çağdaş eğitim sistemini uygulamada başarı elde ederken, kimi ülkeler halen daha eski usullerle eğitim ve öğretime devam etmektedirler. Bu bağlamda kişiyi edilgen konumda bırakan geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerine bir tepki olarak yapılandırıcı yaklaşım karşımıza çıkmaktadır (Aydın, 2009). Yapılandırıcı anlayışta, geleneksel yöntemlerin aksine öğrenci aktif konumdadır ve yapılandırıcı anlayış öğrencinin bilgiyi bireysel olarak geçmiş deneyimlerinden yararlanarak yaratmasını, kendine göre yorumlamasını ve yeniden düzenlemesini içerir. Öğrenenin aktarılan mevcut bilgileri ezberlemekten ziyade bilgiye ulaşma sürecinde aktif rol alması yapılandırıcı yaklaşımın özünü oluşturur. Esasında bu anlayışa göre bir problemin farklı çözüm yolları ve probleme yaklaşılması gereken birden çok bakış açısı vardır (Cırık ve Fer, (2007). Zaten günümüz eğitim sisteminin

amacı da çağa ayak uyduran, her türlü teknolojik ürünü kullanan, sorgulayan, araştıran, yaratıcı, bilimsel ve eleştirel düşünme becerisine sahip, akademik anlamda donanımlı, karşılaştığı problemleri mevcut bilgileri ve geçmiş deneyimleri ışığında çözebilen ve bir probleme birden fazla çözüm önerisi sunabilen bireyler yetiştirmektir. Ortaokullarda okutulan sosyal bilgiler dersinin amacı da bahsetmiş olduğumuz kriterleri öğrencilere kazandırarak onları geleceğe hazırlamaktır. 21. yüzyılda her alanda meydana gelen değişimle birlikte eğitim alanında da değişimler kaçınılmaz olmuştur. Çağın getirilerine uyum sağlayabilmek için geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle yapılan eğitim sisteminden modern öğretim yöntem ve tekniklerine geçiş sürecinde bir hayli akademik çalışma yapılmış bu geçiş sürecinde birçok eğitimci ve akademisyen tarafından yeni yaklaşımlar ortaya atılmıştır. Eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla ortaya atılan yaklaşımlardan birisi de Chickering ve Gamson tarafından geliştirilen eğitimde yedi ilke uygulamasıdır. Yaklaşık 50 yıllık bir araştırmaya dayanarak Chickering ve Gamson'ın geliştirdiği yedi ilke, Amerikan Yüksek Öğretim derneğinin bülteninde yayınlanmıştır. Eğitimde yedi ilke uygulamasının sosyal bilgiler eğitimindeki etkisi, araştırmamızın konusunu oluşturmaktadır. Bu yedi ilke şunlardır;

- Öğrenci-Okul Etkileşimi
- Öğrenciler Arası İşbirliği
- Aktif Öğrenme
- Anlık Geribildirimler
- Görevleri Zamanında Yapma
- Üst Düzey Ulaşılabilir Beklentilere Cevap Verme
- Farklı Yetenek ve Öğrenme Stillerine Karşı Toleranslı Olma

Bu yedi ilke, kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar kısmında detaylı bir şekilde incelenecektir. Eğitim sisteminde genel olarak yapılan değişimlerin amacı eğitimde kaliteyi artırmak ve bilişsel, duyuşsal, devinişsel anlamda başarılı bireyler yetiştirmektir. Bu amaçla Chickering ve Gamson tarafından eğitimde yedi ilke uygulaması ortaya atılmış ve toplumun daha ileri seviyelere gelebilmesi için iyi bir lisans eğitiminin bu yedi ilke dikkate alınarak verilebileceği vurgulanmıştır. Araştırmamızda üzerinde çalıştığımız eğitimde yedi ilke konusunun seçilme nedeni konunun neredeyse hiç çalışılmamış olmasıdır. İlgili literatür incelendiğinde yedi ilke

ile ilgili deneysel çalışmanın yok denecek kadar az olduğu görülecektir. Bu da araştırmamızın önemini bir hayli artırmaktadır. Bu bakımdan yapacağımız araştırma ile hem ilgili alana katkı sağlayabilmeyi hem de eğitimde yedi ilke uygulamasını literatür açısından bir adım daha öteye götürebilmeyi temenni ediyoruz.

1.2.1. Problem cümlesi

- Eğitimde yedi ilke uygulamasının akademik başarıya ve yedi ilkeye yönelik öğrenci tutumlarına etkisi var mıdır?

1.2.2. Alt problemler

- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı testine yönelik ön test ve son test puanları arasında farklılık var mıdır?
- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yedi ilkeye yönelik tutumlarının ön test ve son test puanları arasında farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, Erzurum ili Oltu ilçe merkezinde bulunan bir ortaokulda 6. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
2. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “Demokrasinin Serüveni” ünitesi ile sınırlıdır.
3. Araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılı içerisinde 15 saatlik uygulama ile sınırlıdır.
4. Araştırma, iyi bir eğitim için eğitimde yedi ilke uygulaması ile sınırlıdır.

1.4. Varsayımlar

1. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik seviyelerinin eşit olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracının öğrencilerin akademik seviyesine uygun olduğu varsayılmıştır.

3. Araştırma esnasında, her iki gruptaki öğrencilerin kontrol altına alınmayan etmenlerden aynı oranda etkileneceği varsayılmıştır.
4. Her iki gruptaki öğrencilerin, ders dışı durumlarda deney esnasında yapılan uygulamalarla ilgili birbirleriyle etkileşim halinde bulunmadıkları varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İçinde bulunduğumuz yüzyılla birlikte teknoloji ve bilim alanında büyük bir sıçrama yaşanmış ve bu gelişmelerle birlikte mevcut bilgilerde hızlı bir değişim yaşanması ihtiyacı doğmuştur. Bu değişime uyum sağlanabilmesi için en önemli faktörün, eğitim olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kaliteyi artırmak ve çağa uyum sağlamak için değişimler olmuş ve yeni yaklaşımlar ortaya atılmıştır. Öğretmen merkezli eğitim sistemi, yerini giderek öğrenci merkezli eğitim sistemine bırakmıştır. Öğretmen bu süreçte bilgiyi aktaran konumundan bilgiye ulaşmada rehberlik eden konumuna gelmiş, öğrenci ise sunulan bilgiyi ezberleyen konumdan, bilgiye ulaşmada aktif rol alan, bilgiyi anlamlandıran ve kendine göre yorumlayan konumuna gelmiştir. Öğretmenin etkili bir şekilde öğrencilere rehberlik edebilmesi ve yeterli akademik donanıma sahip olabilmesi için lisans eğitiminde iyi bir eğitim alması gerektiği herkes tarafından kabul gören bir düşüncedir. Bu amaçla lisans eğitiminde kaliteyi artırmak için akademisyen ve eğitimciler tarafından birçok yaklaşım ve strateji ortaya atılmıştır. Bu yaklaşımlardan birisi de Chickering ve Gamson tarafından geliştirilen eğitimde yedi ilke uygulamasıdır. İyi bir lisans eğitiminin olabilmesi için Chickering ve Gamson'ın (1987) yedi ilke uygulaması dünyaca kabul görmektedir (Şimşek, Aydoğdu ve Doymuş, 2012). Araştırmamızda bu yedi ilkenin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımının akademik başarıya etkisi incelenecektir.

2.1. Sosyal Bilgiler Kavramı

Sosyal Bilgiler, insanları ve yaşamlarını konu edinir. Kendimizi ve toplumda iç içe yaşadığımız diğer insanları anlamamıza yardımcı olur. *“Sosyal Bilgiler kavramı ilk olarak 1916 yılında ABD’de Milli Eğitim Derneğinin Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından kabul edilmiştir. Komite bu kavramı; mevzu doğrudan insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve*

içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısı ile insana dair bilgiler sosyal bilgilerdir.” diye tanımlamıştır (Moffat,1957; Köstüklü,1999) .

Sosyal Bilgileri tanımlamak, tarih, coğrafya ya da diğer bir disiplini tanımlamaktan çok daha zordur. Çünkü Sosyal Bilgiler çok disiplinli ve disiplinler arası bir alandır. Sosyal Bilgiler kullananın amacına göre farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Engle ve Ochoa’ya göre sosyal bilgiler, *“demokratik vatandaşlık için bir sosyalizasyon sürecidir.”* Onlar açısından sosyal bilgiler özellikle vatandaşlık eğitimi ile ilgilidir (Dilek ve Öztürk, 2002).

Sosyal Bilgiler alanında önemli çalışmalar yapan ve bu alanda uzman olan Barr, Barth ve Shermis sosyal bilgileri şöyle tanımlamaktadırlar. *“Sosyal bilgiler vatandaşlık eğitimi amacıyla insan ilişkileriyle ilgili bilgi ve deneyimlerin birleştirilmesidir.”* (Barr, Barth ve Shermis, 1977).

Ülkemizde sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili önemli çalışmalar yapan Sönmez ise sosyal bilgileri şöyle tanımlamaktadır: *“Sosyal bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgilerdir.”* (Sönmez,1999). Sosyal Bilgiler, eğitim kurumlarında 20. Yüzyılın başında bir konu alanı olarak yer almıştır. İlk Sosyal Bilgiler programları Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık bilgileri konularından meydana gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretimi üç temel yaklaşım rehberliğinde yapılır. Bunlar; Vatandaşlık bilgisi aktarımı olarak Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimler olarak Sosyal Bilgiler ve yansıtıcı inceleme alanı olarak Sosyal Bilgiler yaklaşımlarıdır.

Ülkemizde sosyal bilgiler alanında önemli çalışmalara imza atan ve bu alana büyük katkı sağlayan Erden’e göre; *“Sosyal bilgiler, ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu bir vatandaş yetiştirmek amacıyla, sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır.”* (Erden, ty).

Tüm bu tanımlardan sonra, demokratik vatandaşlık eğitimi ile içerik ve amaç boyutunu harmanlayarak kapsamlı bir tanım yapmak gerekirse; *“Sosyal bilgileri, sosyal ve insanla ilgili öteki bilimlerin yöntem ve konularından yararlanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış,*

düşünen, sorgulayan ve becerikli demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanı olarak tanımlayabiliriz.” (Dilek ve Öztürk,2002).

2.2. Sosyal Bilgilerin Tarihsel Süreci

Sosyal Bilgiler eğitiminin ne zaman başladığı tam olarak bilinmemektedir. Yalnız, insanoğlunun var olmasıyla fen ve sosyal bilimler eğitiminin başlaması aynı döneme denktir denilebilir. İnsan, yaşamını sürdürebilmek için hem doğanın hem toplumun ilkelerini öğrenmeye mecburdur. Durum bu haliyle ele alınırsa “ fen ve sosyal bilimler tarihi insanoğlunun tarihi kadar eskidir” savı ileri sürülebilir (Akdağ, Sünbül ve Turan,2009).

Sosyal Bilgiler eğitimi, ABD’de 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında sosyal, kültürel, ekonomik ve diğer alanlarda yaşanan büyük dönüşüm sonucu ortaya çıkan sorunlara çözüm bulma kaygısından doğmuştur. Endüstri devrimi gerçekleşmeden önce, ABD halkının büyük bir kısmı kırsal alanda yaşıyordu. Bu devrimin sonucunda hızla artan sanayileşme ve teknolojik gelişme, Amerika’yı kent toplumu haline getirdi. Böylece kırsal kesimde yaşayan ve kırsal bölge alışkanlıklarına sahip olan insanlar kendilerini apartman dairelerinde ve bitişik nizam evlerde yaşar halde buldular. Kent hayatı bu insanlara, daha güzel yollar, daha iyi eğitim, elektrikli aydınlatma, kaliteli su vb. imkânlar sağladı. Fakat kent hayatı, böyle imkânları sunmasına rağmen bu insanların geçmiş yaşantılarında hiç alışık olmadığı problemleri de beraberinde getirdi. Etnik ve dinsel bakımdan tamamen birbirinden farklı olan kapı ve sokak komşularının yaşadıkları veya yaşayabilecekleri sorunların çözümü bu problemlerin en önemlisidir. Bu durum, ABD’de geçmiş yıllarda yaşanan sorunlar göz önüne alındığında hiç de kolay değildi (Barth,1991).

Bu yüzden Amerika’nın yeni toplumuna, farklı kültürden olan insanlarla beraber yaşamak, problem çözmek ve ortak karar almak için gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve değerlerin öğretilmesi gerekliydi. Bu durum ABD’de eğitim yöneticilerini, vatandaşlık eğitim programlarını yeniden geliştirme mecburiyeti ile karşı karşıya getirdi. Diğer bir deyişle, yeni oluşum, ülkede yeni bir eğitim reformunu zorunlu kılıyordu (Barth,1991).

19. yüzyılın başlarında, eğitimciler, sosyal bilimciler ve sosyal çalışanların ortak çalışmasıyla, yeni bir vatandaşlık programı hazırlanıp bu reform gerçekleştirildi.

Program, tüm çocuklara, her zamankinden daha kaotik daha stresli ve çok daha güç bir dünyada nasıl yaşayacaklarını ve kentli dayanışmasını nasıl sağlayacaklarını öğretecekti. Yurttaşlar, sosyal sorunları, sorunların çözümünde aktif rol almayı ve bunların pratik çözümlerini öğrenmeliydi (Barth,1991). 1916 yılında, The National Education Association Commission tarafından okul programındaki sosyal eğitim ve öğretim konularını ifade etmek için “sosyal bilgiler” terimi resmen kabul edildi (Schug ve Beery,1987).

2.3. Sosyal Bilgilerin Türkiye’deki Yeri

ABD’de başlayan, Sosyal Bilgiler alanındaki gelişmelerden etkilenen ülkelerden birisi de Türkiye olmuştur. Ülkemizde mevcut ilköğretim programında yer alan Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi dersleri 1962 yılı ilköğretim programı taslağında “Toplum ve Ülke İncelemeleri” adı altında birleştirilmiştir (Erden, tarihsiz).

1968 yılında bir değişiklik daha yapılmış ilköğretim 4. ve 5. sınıflarda “ tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi” adı altında okutulan dersler birbirleriyle olan ilişkisi ve çocuğa uygunluğu açısından birleştirilerek “ Sosyal Bilgiler” olarak bir bütün haline getirilmiştir. 1985’de ortaokullarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi kaldırılmış, bu dersin yerine “Milli Tarih” ve “Milli Coğrafya” dersleri getirilmiştir. Yıl 1992’de ise yeni bir “Vatandaşlık Bilgileri” programı uygulamaya koyulmuştur. 1997’de sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulaması başlatılmış, “Milli Tarih” ve “Milli Coğrafya” dersleri müfredattan kaldırılarak 1998’de yerlerine 4-7. sınıfları kapsayacak şekilde tekrar Sosyal Bilgiler dersi getirilmiştir. Bu programın amacı, “öğretimde kaliteyi yükseltmek, ezberci bir eğitimden ziyade, günün ihtiyaçlarını anlayıp bu ihtiyaçlara cevap vermek” olarak belirlenmiştir (Bilgili,2012).

Türkiye’de zaman içerisinde eğitim alanında birçok yenilik ve düzenleme yapılmıştır. Bunlar; 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, ve 1985-1988 yıllarında yapılan değişikliklerdir. Bu tarihlerin haricinde özellikle 1992 ve 1998 yıllarında programda yapılan değişikliklerle 8 yıllık zorunlu eğitime geçilmesi önemli gelişmelerdendir (Akdağ, Sünbül ve Turan,2009).

“Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından 2 Nisan 1998 tarihli, 2487 Sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan ve Talim Terbiye Kurulu

Başkanlığı'nın 62 karar sayısı ile kabul edilen “ İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı”, Sosyal Bilgiler üzerinde yapılan program çalışmaları sonucu 2004-2005 Öğretim Yılı sonunda uygulamadan kaldırılmıştır. Bunun yerine yine Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 12.07.2004 tarih ve 118 sayılı kararları ile İlköğretim Sosyal Bilgiler (4. ve 5. sınıf) Dersi Öğretim Programı yenilenmiş daha sonra 30.06.2005 tarih ve 188 karar sayısı ile de İlköğretim Sosyal Bilgiler (6. ve 7. sınıf) Dersi Öğretim Programı yenilenmiş ve uygulamaya konmuştur.” (Akdağ, Sünbül ve Turan,2009).

2004'te pilot okullarda uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler Programı, 2005 itibariyle de ilköğretim okullarında kademeli olarak uygulanmıştır. Geçen üç yıllık dönemden sonra Sosyal Bilgiler Programı 2007-2008 eğitim -öğretim yılında ülke genelindeki tüm ilköğretim okullarında tamamiyle uygulamaya konulmuştur. 2005 Sosyal Bilgiler Programının amacı, bilgiyi üretmek ve kullanmak için gerekli beceri, kavram ve değerlerle donatılmış etkin bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yetiştirmektir (Ata,2007).

Zorunlu eğitimi 8 yıldan 12 yıla çıkararak ve nüfusun ortalama eğitim yılını artırmayı amaçlayan 12 yıllık zorunlu eğitim sistemi (4+4+4 eğitim sistemi) 2012-2013 döneminde ülkemizde başlatılan eğitim sistemi ve eğitim sistemimizde en son yapılan köklü değişimdir. Bu değişimle beraber 4, 5, 6 ve 7. sınıflarda Sosyal Bilgiler haftalık 3'er saat toplamda 108 saat olarak okutulmaktadır.

2.4. Sosyal Bilgilerin İlköğretim Programındaki Yeri ve Önemi

İnsan sosyal bir varlıktır. Sosyal varlık olması sebebiyle toplumla iç içe yaşama ihtiyacı duyar. Çevresindeki insanları sevme, onlar tarafından sevilme, beğenilme ve bir gruba ait olma ihtiyacı hisseder. Toplum içinde yaşamak ise belirli kurallara uymayı gerektirir. Bu kurullar uzun yıllar boyunca kuşaktan kuşağa aktarılan toplum düzenini sağlayan gelenek ve görenekler, sözlü ve yazılı olan hukuk kurullarıdır. Eğer bu kurallara uyulmaz ise toplumda düzen bozulacağı gibi, bu kurallara uymayan kişilerde toplum tarafından dışlanır.

İlişkilerin ve kurumların basit olduğu toplumlarda birey toplumsal davranışları yaşayarak ailesinden veya yakın çevresinden öğrenebilir. Ancak toplumsal ilişkilerin ve

kurumların çeşitlendiği ve geliştiği bugünkü toplumlarda, çocuğun insan ilişkilerini, insanların farklılıklarını, toplumdaki resmi ve gayri resmî gruplarla bu grupların işlevlerini; aile ile başlayıp hükümet ve devlet gibi yapılara kadar uzanan toplumsal kurumları ve fonksiyonlarını öğrenmesi gerekir. Bireyin tüm bunları ailesinden öğrenmesi mümkün değildir. Bu yüzden bu görevi eğitim kurumları üstlenmiştir (Erden, ty).

İlköğretim okullarının genel olarak amacı, öğrencilere millet olma bilincini aşılıp onları iyi birer vatandaş olarak yetiştirmektir. Gerek öğrencilerin sosyalleşmesini gerekse çağa ayak uydurmalarını sağlamaktır. Ülkemizde Sosyal Bilgiler programının öncelikli amacı etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirmektir. İlköğretimde bu 1,2 ve 3. sınıflarda Hayat Bilgisi, 4, 5, 6 ve 7. sınıflarda Sosyal Bilgiler, 8. sınıfta ise Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi olarak öğrencilere okutulmaktadır. Bu bakımdan Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim okullarındaki en önemli derslerden birisidir (Akdağ, Sünbül ve Turan,2009).

2.5. Yedi ilke ve tarihi

“Ortalama 50 yıl kadar süren çalışmalar sonucunda lisans eğitiminde öğrencilerin öğrenmesini etkileyen karmaşık yapıya sahip farklı değişkenler üzerinde durulmuştur. Bu çalışmalar sonucunda lisans eğitiminin başarıya ulaşabilmesi için farklı bilim adamları tarafından çeşitli kriterler geliştirilmiştir. Geliştirilen bu kriterler içinde en çok bilinen ve iyi bir lisans eğitimini en güzel şekilde özetleyen Chickering ve Gamson tarafından geliştirilen yedi ilkedir. Chickering ve Gamson iyi bir lisans eğitimini yedi temel ilke altında özetlemiştir (Bangert, 2004). Bu yedi ilkeyi AAHE Bulletin’de 1987 yılında yayımlamıştır. Bu ilkelerle yükseköğretimde belirli standartlar oluşturmak ve yüz yüze öğretimde kaliteyi artırmak amaçlanmaktadır.” (Chickering ve Gamson, 1987).

“Lisans eğitiminin geliştirilmesi 21. yüzyılın ikinci yarısına doğru kaçınılmaz bir hal almış ve bu alanla ilgili birçok çalışma gerçekleştirilmiştir. Chickering ve Gamson da 1980’lerde kendilerini bu çalışmanın ortasında bulduklarını ifade etmektedirler. Üyesi oldukları Amerikan Yükseköğretim Derneği tarafından desteklenen lisans eğitiminin geliştirilmesi alanında değişik çalışmalara imza atmışlardır. Aynı yıllarda

lisans eğitiminin geliştirilmesiyle ilgili düzenlenen çeşitli konferanslarda bilim adamları yapmış oldukları çalışmaların sonuçları üzerinde düşünüp iyi bir lisans eğitimi için ne tür kriterler geliştirebilecekleri üzerinde çalışmalar yürütmüşlerdir. Bilim adamları tarafından çeşitli kriterler geliştirilmiş fakat bunların hiçbiri lisans eğitiminde öğrencilerin öğrenmesini etkileyen karmaşık yapıya sahip değişkenleri gerçek anlamıyla kapsamamıştır. Neticede bu konu üzerinde çalışmalar yürüten Chickering ve Gamson'un 50 yıllık bir araştırmaya dayanarak geliştirdikleri iyi bir lisans eğitimi için yedi ilke, Amerikan Yükseköğretim Derneğinin 1987 yılının Mart ayındaki AAHE Bulletin'de yayınlanmıştır. Makale yayınlandıktan sonra yoğun ilgi görmüş ve yedi ilkenin 150.000 den fazla kopyası Johnson Vakfı ve diğer unsurlar tarafından sayısız kopyası çoğaltılmıştır.” (Chickering ve Gamson, 1999). Bu yedi ilkenin ne olduğu aşağıda açıklanmaktadır.

2.5.1. Öğrenci-okul etkileşimi

Öğretmen – öğrenci etkileşimi eğitimin kalitesini ve akademik başarıyı etkileyen bir durumdur. Bu nedenle sınıf ve okul içerisinde hatta okul dışındaki öğrenci ile öğretmen arasındaki ilişkiler öğrencinin başarısına, eğitimin kalitesine, öğrenme sürecine etki eden önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler arasında kurulan etkili ilişkilerin hem akademik hem sosyal anlamda öğrenci motivasyonunu artırdığını savunan Goh ve Fraser (1998), bu olumlu iletişim ve ilişkilerin sınıf içerisindeki istenmeyen davranışları da azalttığı konusunda hemfikirlerdir.

Öğrenciler okuldaki zamanlarının büyük bir kısmını arkadaşları ve öğretmenleri ile geçirmektedirler. Bu zaman diliminin eğlenceli ve aktif bir şekilde geçmesi öğrencinin okula karşı olan tutumunda bir değişime neden olmaktadır. Ryan (1993), öğrencilerin okul ortamında zevkli veya sıkıcı zaman geçirmelerinin bir üst kademeye geçip geçmeme konusunda aldıkları kararı büyük bir oranda etkilediğini ifade etmektedir. Okullar öğrencilerin akademik gelişmelerinden sorumlu olmalarının yanı sıra sosyal ve psikolojik gelişmelerinden de sorumlu kurumlardır. Kendini psikolojik ve sosyal anlamda rahat hisseden bireyler akademik anlamda da başarılı bireyler olacaklardır. Çünkü gelişim bir bütündür. Bir alanda meydana gelecek olan bir değişim diğer alanları da etkileyecektir. Gelişim bir bütün olduğu gibi eğitimde bir bütündür.

Eğitim sistemi zincirin kendisi, eğitim kademeleri de bu zincirin halkaları gibidir. En zayıf halkanın gücü zincirin gúcüne eşittir. Bu nedenle okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm kademelerde etkili bir eğitim verilmesi şarttır.

Yükseköğretimde öğrencilerinin öğretim elemanları, fakülte çalışanları, buldukları mevcut çevre ve arkadaşları ile yaşadıkları iletişim problemleri öğrencilerin karşılaştıkları problemlerden birisidir. Öğretmenlik mesleğinin en önemli mesleki kriterlerinden birisi etkili iletişim kurma becerisidir. Eğitim bir iletişim etkinliğidir. Bu etkinliğin verimli geçmesi, büyük oranda öğreticilerle öğrencilerin kurmuş olduğu iletişimin niteliğine bağlıdır. (Bolat, 1996). Öğretmen adaylarının kendilerini tam anlamıyla ifade edip karşısındakileri daha iyi anlayabilmeleri için etkili iletişim becerisine sahip olmaları gerekir. Ülkemizde öğrenciler genel olarak kendini iyi ifade edememe, yaş ve statü açısından kendilerinden daha üstün olanlarla rahat konuşamama ve arkadaş edinememe gibi problemler yaşarlar.

“Erdoğan, Şanlı ve Bekir (2005) Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına adapte olmaları hakkında yapmış oldukları çalışmada, çalışmaya katılan öğrencilerin %30,8’i öğretim üyelerinin öğrencilerle olan iletişiminin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %50,2’sinin asistanlarla, %59,3’ünün üniversitede çalışan diğer görevlilerle (memur, teknisyen vb.) iletişim kurmakta sıkıntılar yaşadıklarını belirtmektedirler.” Öğretim elemanları ile öğrencilerin arasında kurulan etkili iletişim öğrencinin motivasyonunu artıran ve ders başarısını tetikleyen en önemli faktörlerden biridir. Öğretim elemanları öğrencilerle herhangi bir iletişim engeli olmaksızın rahatça iletişime geçebilmeli ve gelecekteki planlarıyla ilgili düşüncelerinde onlara rehberlik edebilmelidir (Demirel, 2010).

Sonuç olarak öğretmen ile öğrencilerin gerek okul içerisinde gerekse okul dışında etkili iletişim kurması öğrencilerin derse karşı motivasyonunu yükseltirken zamanlarını boşa harcamalarının da önüne geçer. Ayrıca bu etkili iletişim, öğrencilerin entelektüel gelişimini olumlu yönde etkiler (Chickering ve Gamson, 1987).

2.5.2. Öğrenciler arası işbirliği

Eğitim kademelerimizdeki öğrenci-öğrenci veya öğrenci-öğretmen iletişimini kısıtlayan geleneksel öğretim yöntemleri maalesef akademik ve sosyal açıdan öğrenci

başarısını istenen seviyeye getirememektedir. Bu nedenle araştırmacılar öğrenci motivasyonunu artıran, öğrenmeye teşvik eden, öğrencinin öğrenmeden zevk almasını sağlayan, akademik ve sosyal anlamda gelişmesini kolaylaştıran öğrenme yöntemlerine yönelmişlerdir. İşbirlikli öğrenme yöntemi de bu yöntemlerden biridir. Johnson, Johnson ve Smith(1998) işbirlikli öğrenmeyi, öğrencilerin birbirinden öğrenmelerini en üst seviyeye çıkaracak şekilde küçük gruplar halinde beraber çalışmalarına imkân veren öğretimsel bir yol olarak tanımlamışlardır. Aslında işbirlikli çalışma insanoğlunun var olduğu zamanlardan beri yapmış olduğu işlerden birisidir. Piramitlerin yapılmasında, Efes'teki Artemis Tapınağının ve Babil Asma Bahçelerinin inşasında gruplar halinde çalışmışlardır. Yapılan iş çoklu beceri, muhakeme ve tecrübeyi gerekli kıldığında grupların bireylerden daha başarılı olduğu bilinen bir gerçektir (Aslan Efe, Çakmak, Efe, Hevedanlı, Ketani 2008). Kültürümüzde birlikte olma ve birlik içerisinde hareket etmenin önemi konusunda örnek teşkil edecek anlamlı sözler vardır. “Tek taş duvar olmaz.” sözü birlikte olmanın ne kadar önemli bir durum olduğunu ve başarıya ulaşmada bireysel çalışmadan ziyade grupta çalışmanın önemini ifade etmektedir. Eğitimde de bireysel çalışmak yerine işbirlikli çalışmak başarıyı daha da artıracaktır.

Öğrencilerin akranları ile işbirliği içinde olmaları, öğrencilerin okula ve derslere yönelik tutumlarını değiştirme de etkili olan yöntemler den biridir (Bishoff, 2010). Geleneksel öğretim yöntemlerinin yarışmacı ve rekabet özelliği ilkesine aykırı olarak öğrenme sürecinde öğrenciler arasında işbirliğini sağlamak paylaşma ve uzlaşma ilkelerini özünde barındırır. Birey tek başına öğrenebileceğinden çok daha fazlasını grup içerisinde çalışarak öğrenir. İyi bir öğrenme rekabetçi ve bireysel değil, işbirlikli ve sosyal olan öğrenmedir. Çünkü öğrenme, bir ekip çalışması olduğunda daha etkilidir (Chickering ve Gamson 1987). Grup içerisinde her bir öğrenci diğer arkadaşlarına rahatça soru sorabilecek, anlamadığı noktalarda arkadaşlarından yardım alacak, tartışacak ve önceki bilgileriyle yeni bilgilerini karşılaştırarak anlamlı öğrenme gerçekleştirecektir. İşbirlikli öğrenme ortamında etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi için tüm öğrencilerin bir takım ruhu ile hareket etmesi gerekir. Grup içerisinde hareket eden birey farklı görüşlere saygılı olabilmeli, demokratik bir tutum sergilemeli yıkıcı olmak yerine uzlaşmacı olmayı tercih etmelidir. Öğrenciler düşüncelerini paylaşırken birçok alternatif düşünce ve bazen karşıt görüşler ortaya çıkabilir. Burada amaç

zıtlaşmak ve ne pahasına olursa olsun karşıdakini ikna etmek değil, ortaklaşa bilgi ve anlayışları ilerletmek olmalıdır (Köseoğlu ve Tümay, 2013).

2.5.3. Aktif öğrenme

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden biri öğrenme kapasitesinin var olmasıdır. Biyolojik bir varlık olarak dünyaya gözlerini açan insanoğlu kısa süre içerisinde birçok yeni davranış öğrenir. Önce çevresine anlamlı gülcükler dağıtır, yürümeyi ve konuşmayı öğrenir daha sonra giyinmeyi, okumayı, yazmayı, satranç oynamayı öğrenir. Bu liste uzadıkça uzatılabilir. Örneklerde görüldüğü gibi bireyin davranışlarının çoğu öğrenme ürünüdür. Öğrenme eski çağlardan beri filozof ve bilim adamlarının üzerinde durduğu ve farklı biçimlerde tanımlayıp açıklamaya çalıştıkları bir kavramdır (Akman ve Erden, 1995). Öğrenme kavramının ne olduğunu davranışçı bilim adamları farklı açıklarken, bilişsel kuram üzerinde çalışan bilim adamları da farklı açıklamaktadırlar. Fakat hepsinin üzerinde birleştiği belirli noktalar vardır ve en genel anlamıyla öğrenme: Bireyin kendi yaşantıları aracılığıyla, davranışlarında meydana gelen uzun süreli, kalıcı izli, istedik değişikliklerdir (Akman ve Erden, 1995).

Öğrenme aktif bir süreçtir. Aktif öğrenme, dışarıda var olan hazır bilginin pasif bir şekilde kabullenilişi değildir. Öğrenci daima bir şeyler yapma isteği duyar ve aktif öğrenme, öğrencinin her zaman çevresi ile meşgul olmasını gerektirir (Özden, 2005). Aktif öğrenme öğrenci merkezli olup, öğrenmenin daha sağlam temeller üzerinde yapılandırılmasına imkân tanıyan bir yaklaşımdır. Öğrenme sürecinin sorumluluğunun öğrenende olduğu ve öğrenenin zihinsel yeteneklerini kullandığı bir öğrenme türüdür. Öğrenen, bir başkasının kendi adına aldığı kararları uygulamak yerine, kendi kontrol ettiği çabalarla öğrenmeye çalışır (Açıkgöz, 2003).

Öğretmen merkezli eğitim sisteminin yerini öğrenci merkezli eğitim sisteminin aldığı çağdaş eğitimde aktif öğrenme önemli bir yer tutar. Öğrencinin pasif bir alıcı konumunda olduğu geleneksel sistemde öğrenmeler tam anlamıyla gerçekleşmediği gibi kalıcı da olmamaktadır. Oysa aktif öğrenmede etkin konumda olan öğrenen, bilgiye öğretmenin rehberliği ışığında ulaşır ve ulaştığı bilgiyi kendine göre yapılandırır. Durum böyle olunca hem anlamlı öğrenme gerçekleşmiş olur hem de öğrenilen

bilgilerin kalıcılığı artar. Öğrenenin öğrenme sürecinde aktif olarak bulunması öğrenmeyi yönlendirmesine olanak sağlar. Aktif öğrenme, öğrenen ve öğretmenin birlikte öğrendiği bir öğrenme türüdür (Kalem ve Fer, 2003).

2.5.4. Anlık geribildirimler

Eğitim planlı ve programlı olarak işleyen bir süreçtir. Ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinin önemli bir safhasıdır. Ölçme ve değerlendirme, sistemin planlandığı gibi işleyip işlemediğini, varsa sistemin hangi alanlarda işlemeyen noktalarının olduğunu belirleyerek, sürecin planlandığı gibi işler hale gelmesi için, sistemin onarılmasına yardımcı olan önemli bir aşamadır (Tekindal,2008). Ölçme ve değerlendirmenin önemli evrelerinden birisi ise geribildirimdir. De Cecco (1968), geribildirimi, öğrenci performansını standart bir performans ile kıyaslayarak, sonucu öğrenciye iletmek olarak tanımlamıştır. Derste anlatılanların kalıcı olması ve başarının sağlanabilmesi için öğrenciye zamanında geribildirim verilmelidir. Dersin başında konu ile ilgili olarak öğrencide var olan mevcut bilgilerin tespit edilmesi gerekmektedir (Chickering ve Gamson, 1987).

Anlık geribildirimler öğrencinin, doğru ya da yanlış yaptığı noktaların anında farkına varmasını sağlaması açısından önemlidir. Geribildirim alan öğrenciler neyi doğru neyi yanlış yaptıklarını bilirler ve başarılarını nasıl arttırabilecekleri konusunda net bir yol haritasına sahip olurlar (McCabe ve Meuter, 2011).Dersin veriminin artması için öğrencilerin neyi öğrendikleri, neleri öğrenemedikleri, eksik veya hatalı öğrenmelerini fark etmeleri için uygun dönütler almaları gerekir (Demirel, 2010). Alınan geribildirimler sonucunda öğrenci eksik ve hatalı noktalarının neler olduğunu fark ederek gerekli düzenlemeleri yapar. Öğretmen ise geribildirimler sayesinde öğrenende neyin eksik veya hatalı olduğunu anlamış olur ve öğretmesini bunu dikkate alarak gerçekleştirir.

2.5.5. Görevleri zamanında yapma

Zaman, insanın bu dünyadaki en kıymetli hazinelerinden biridir. Çünkü hayata belirli bir zaman biçilmiştir ve boşa geçen zamanın telafisi yoktur. İnsan yaptığı bütün eylemlerini denge üzerine kurmalı, hayatı denge üzerine yaşamalı, zamanını etkili ve

verimli bir şekilde kullanılmalıdır. Çünkü hayatın kendisi müthiş bir denge üzerine kuruludur. Bu dengeyi kuramayan insanoğlu görevlerinde başarısız hayatında ise mutsuz olacaktır. Her günün, saatin, hatta her anın ayrı bir anlamı vardır. Her an insanoğlu ayrı bir sorumluluk içerisindedir ve görevlerini zamanında yapmalıdır. Zamanında yapılmayan bir görev dengenin sağlanamaması demektir. Dengenin sağlanamaması da mutsuz bir birey ve başarısız bir toplum demektir. Hayatta her alanda olduğu gibi eğitim alanında da zamanın verimli kullanılması şarttır.

Zamanın verimli kullanılması öğrenci açısından öğrenme ve öğretmenler açısından öğretimde başarıyı getirir. Bir okul açısından başarının tanımı tüm elemanların zamanı verimli kullanması demektir. Okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler ve diğer çalışanların zamanı etkili kullanmaları o okuldaki başarının sırrını açıklayan en önemli etkenlerden biridir (Chickering ve Gamson, 1987).

Öğrenmenin ne derece etkili olacağı zamanın ne derece etkili kullanılacağına denktir. Etkili bir öğrenme ortamında öğrenciler zamanın ne denli önemli olduğunu idrak edebilmelidirler. Sonucu ne olursa olsun zamanında yapılmayan hiçbir iş zamanında yapılan kadar değerli değildir (Chickering ve Gamson, 1987). “Testiyi su akarken doldurmak gerekir” sözü, zamanın önemi açısından manidardır. Zamanın azlığından şikâyet eden kişiler, genelde zamanını en kötü şekilde kullananlardır. Çünkü bu kişiler plan ve program olmaksızın hareket etmektedirler. Plan, program ve disiplinin olmadığı bir ortamda başarı elde edilemezken, planlı ve disiplinli bir çalışma ortamında başarı kendiliğinden gelecek, öğrenme ise etkili, verimli ve kalıcı olacaktır.

2.5.6. Üst düzey ulaşılabılır beklentilere yanıt verme

Toplumda yaşayan tüm insanların eğitim sisteminden farklı beklentileri vardır (Korkmaz, 2007). Yüksek beklentilere sahip olmak her fert için çok önemlidir. Çünkü yüksek beklentilere sahip olmak, beraberinde iyi bir motivasyonu ve planlı bir şekilde çalışmayı gerekli kılar. Aksi halde bir çalışma ile hem beklentiler gerçekleşmeyecek hem de belirlenmiş olan hedeflere ulaşamayacaktır. Öğrencilere gelecekte iyi bir meslek sahibi olacaklarını söylemek ve onlardan bu meslekteymiş gibi davranmalarını istemek; öğrencilerin bu beklentilere karşılık vermek için ekstra bir çalışma

göstermelerini, zamanı iyi kullanmalarını, planlı, programlı ve disiplinli çalışmalarını gerekli kılacaktır (Chickering ve Gamson, 1987).

2.5.7. Farklı yetenek ve öğrenme durumlarına karşı hoşgörülü olma

Her birey kendine özgüdür ve insanlar birçok bakımdan birbirinden farklıdır. Bireyler arasındaki farklılıklardan ilk dikkat çeken genelinde fiziksel farklılıklardır. Ancak bireyler sadece fiziksel açıdan değil, zihinsel (bilişsel), psikolojik, toplumsal ve kültürel bakımdan da birbirlerinden farklılık gösterirler (Kuzgun ve Deryakulu, 2004). Bireylerin fiziksel, zihinsel, psikolojik farklılıkları gibi öğrenme stilleri de birbirinden farklıdır. Bir sınıfta bulunduğumuzda, karşımıza değişik öğrenme yeteneklerine sahip bireyler çıkacaktır. Değişik özelliklere sahip olan bu öğrenci topluluğunda başarı elde edilmek isteniliyorsa, öğretim yöntem ve teknikleri de farklı olmak zorundadır (Chickering ve Gamson 1987).

2.6. Konu Jigsawı

Konu Jigsawı Doymuş tarafından geliştirilen bir jigsaw tekniğidir. Deneysel işlemimiz bu tekniğe göre uygulanmıştır. Bu tekniğin uygulanması beş aşamada gerçekleşmektedir;

1. Dersin, öğrenme materyalinin ve uygulama süresinin durumuna göre öğrenciler 2-6 kişilik heterojen gruplara ayrılırlar.
2. Gruplardaki her öğrenci konunun bir alt başlığını çalışmak üzere görevlendirilir. Öğrenciler aldıkları konuyu araştırıp bir rapor haline getirirler. Hazırlanan öğrencilerin çalışmalarını kontrol etmek için, gruplardan rastgele seçilen öğrencilerin çalışmalarını sunmaları istenir.
3. Gruplardan konunun iki ayrı alt başlığını alan öğrenciler arasında yeni grup oluşturulur. Bu gruplarda da üye sayısı 2 ile 6 arasında tutulur. Yeni oluşturulan gruptaki öğrenciler iki alt konu başlığını birlikte çalışarak raporlarını hazırlarlar. Bu aşamada da öğrencilerin çalışmalarını kontrol etmek için rastgele seçilen öğrencilere sunum yaptırılır.
4. Dördüncü aşamada öğrenciler başlangıçtaki gruplarına geri dönerler. Bu durumda iki ayrı alt başlığı çalışmış olan öğrenciler bir araya geldikleri için

ünitenin tamamını kapsayan ünite grupları kurulmuş olur. Oluşturulan gruptaki öğrenciler ünitenin tamamını beraberce çalışarak hazırlıklarını tamamlayıp ardından çalışmalarını sınıf ortamında sunarlar.

5. Değerlendirme aşamasında bireysel olarak öğrenciler ortak sınava tabi tutulur. Sınav soruları alt konu başlıklarına göre gruplandırılır. Öğrencilerin kişisel cevapları alt konu başlıklarına göre ayrı ayrı tespit edilir. Herhangi bir alt başlıkta öğrenme eksikliği olan öğrenciler belirlenip ait olduğu grupta birlikte bu alt başlığa tekrar çalışması istenir. Öğrenme eksiklikleri olan öğrenciler grup arkadaşlarıyla beraber eksiklerini tamamladıktan sonra, öğrenme eksikliğinin olduğu alt başlık veya başlıklardan grup olarak bireysel sınava tabi tutulurlar (Bayrakçeken, Doğan ve Doymuş 2015).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Yöntem kısmında araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları, iyi bir eğitim için yedi ilke ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırmada, ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu model bize oluşturulan iki grubun aynen alındığını, bu gruplardan birinin şans yoluyla (yazı-tura, random) deney grubu, ötekinin de kontrol grubu olarak belirlendiği; grupların bir kez deney başlamadan önce, bir kez de deneyin tamamlanmasının ardından teste tabi tutulduğunu göstermektedir. Bu gibi bir araştırmada iç- geçerliliği tehdit edebilecek tarih, olgunluk, test etme ve araç gibi kaynakların sebep olduğu hatalar ya da etkiler kontrol edilebilmektedir. Çünkü bu değişkenler deney ve kontrol grubunu aynı oranda etkileyecektir (Kaptan,1998).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmamızın çalışma grubunu, Oltu ilçesindeki bir ortaokulun 6. sınıf öğrencilerinden 17+19 olmak üzere toplam 36 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubu öğrencileri on yedi kişi, kontrol grubu öğrencileri ise on dokuz kişiden ibarettir.

Öğrencilerin cinsiyet dağılımı ile ilgili veriler

Araştırmanın deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin cinsiyetleriyle ilgili betimsel veriler Tablo 3.1'dedir.

Tablo 3.1.

Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Betimsel Veriler

<u>CİNSİYET</u>	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
Kadın	9	52,9	10	52,6
Erkek	8	47,1	9	47,4
<u>TOPLAM</u>	17	100	19	100

Tablo 3.1. doğrultusunda, deney grubundaki öğrencilerin % 52,9'unun (9 kişi) kadın, % 47,1'inin ise (8 kişi) erkek, kontrol grubundaki öğrencilerin ise % 52,6'sının (10 kişi) kadın, % 47,4'ünün ise (9 kişi) erkek, olduğu görülmektedir. Araştırmada yer alan öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında hem deney hem de kontrol grubunda kadın ve erkek öğrencilerin yaklaşık olarak eşit oranda temsil edildiklerini söylemek mümkündür.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmamızda kullandığımız veri toplama tekniklerinden birisi, araştırmacı tarafından geliştirilen akademik başarı testidir. Bu test bilgi, kavrama, uygulama, analiz ve değerlendirme türü maddeleri içeren 20 çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Bu sorular hazırlanırken kapsam geçerliliği, ünitenin hedef davranışları ile kazanımlarını içermesi ve öğrencilerin akademik seviyeleri göz önünde bulundurulmuştur. Sorular oluşturulduktan sonra Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı'ndaki iki öğretim üyesinin incelemesi ile gereken düzenlemeler yapılmış, soruların ifade ve anlam bakımından Türkçeye uygunluğu ise bir Türkçe öğretmeni tarafından değerlendirilerek test son halini almıştır. Ölçme aracımızın geçerliliği ve güvenilirliğini hesaplamak için ölçme aracımız Oltu da bir ortaokulda 7. Sınıf öğrencilerinden 40 kişiye uygulanmış ve Cronbach Alpha değeri 0,813 olarak bulunmuştur.

Araştırmamızda kullanılan diğer veri toplama aracı ise Chickering ve Gamson'ın geliştirdiği ve bu ilkelerin ne kadarının uygulamamızı yaptığımız öğrenme ortamında var olduğunu tespit etmek için hazırlanan ölçektir. Bu ölçek Bishoff (2010) tarafından geliştirilmiş ve Aydoğdu, Doymuş ve Şimşek (2012) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

Ölçekte yedi temel ilke bulunmaktadır. Bu ilkelerin her biri altında onar madde olmak üzere toplam 70 madde yer almaktadır. Ölçekteki maddelerin anlam ve ifade bakımından Türkçeye uygunluğu Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Fakültesi Türkçe Eğitimindeki iki öğretim üyesinin maddeleri incelemesinin ardından gereken düzenlemeler yapılarak sağlanmıştır. Ayrıca ölçeğin aslı olan İngilizceye uygunluğu ise Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde görev yapmakta olan iki öğretim üyesi tarafından incelenip gerekli düzenlemeler yapılarak sağlanmış ve ölçek son halini almıştır. Ölçeğin güvenilirliği 0.68 olarak belirlenmiştir.

3.4. Deneysel İşlem Süreci

Uygulamamız Oltu ilçesinde bir ortaokulda gerçekleştirilmiştir. Dörtü. sınıf şubesi içerisinde iki şube rastgele seçilerek 17 kişilik 6/C şubesi deney grubu, 19 kişilik 6/D sınıfı ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Chickering ve Gamson tarafından 1987 yılında iyi bir öğrenme ortamında bulunması gereken yedi ilkenin esas alındığı ve bu ilkelerin ne kadarının uygulamamızı yaptığımız öğrenme ortamında var olduğunu tespit etmek için hazırlanan ölçek araştırmanın başlangıç aşamasında, araştırmacı tarafından geliştirilen akademik başarı testi ile birlikte deney ve kontrol gruplarına ön test olarak uygulanmıştır. Deney grubu olan sınıf beş gruba (A, B, C, D, E) ayrılarak her gruba “Demokrasinin Serüveni” ünitesinin bir konusu verilmiş ve öğrencilerden bu konuyu araştırmaları istenmiştir. Öğrencilere bazı materyallerin temini için yardım edilmiş, araştırmalarını daha rahat ve faydalı yapabilmeleri için gereken rehberlik ve yönlendirme çalışmaları yapılmıştır. Öğrencilerden gruplarına isim bulmaları istenmiş ve öğrenciler kendi gruplarına Alpha Team, Bilim Adası, Görevimiz Başarı, Mucitler ve Yenilmezler gibi isimler bulmuşlardır. Öğrenciler arası işbirliğine imkân tanıyan Küme (Ekip Çalışması) Düzeni Yerleşim Biçimi beş haftalık uygulama süresinde deney grubunun oturma şekli olarak kararlaştırılmıştır. Her öğrenci araştırmasını yapmış ve grup üyeleri kendi çalışmalarını gruptaki arkadaşlarıyla ders saatinde paylaşarak öğrenciler arası işbirliği sağlanmıştır. İki saatlik yapılan çalışma sonunda öğrenilenleri tespit etmek için hazırlanan çoktan seçmeli sorular öğrencilere yönlendirilmiş alınan cevapların ardından anında geri dönütler verilerek etkili öğrenme

gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmalar sonrasında ilk hafta tamamlanmıştır.

İlk hafta ders bittikten sonra ikinci hafta birlikte çalışacak olan grupları oluşturmak için A ile B grupları kendi arasında C,D ve E grupları ise kendi aralarında değiştirilerek yeni gruplar oluşturulmuştur. Oluşturulan gruplarda herkes ilk hafta aldığı konunun yanında yeni gruplar içerisindeki arkadaşlarının konularından da sorumlu tutulmuş ve mevcut konularıyla ilgili bir hafta boyunca araştırma yaparak derse gelmişlerdir. Her öğrenci ders saatinde grup arkadaşlarıyla birlikte çalışmış, eksik olan noktalarda arkadaşlarıyla bilgi alışverişinde bulunmuş, araştırmış olduğu konularda grup arkadaşlarını bilgilendirmiş ve ikinci hafta için oluşturulan çoktan seçmeli sorular her gruba sorularak gerekli geri dönütler verilmiş ikinci hafta tamamlanmıştır. İkinci hafta sonunda üst düzey beklentilere cevap vermek adına öğrencilere bir etkinlik çalışması verilmiş ve her öğrenciden ileride kendilerini nerede görmek istediklerini yazılı olarak açıklayıp üçüncü hafta derse getirmeleri istenmiştir. Üçüncü hafta yapılacak çalışmalar için tüm gruplar birbirleriyle değiştirilerek yeni gruplar oluşturulmuştur. Oluşan gruplar ve her bir öğrenci önceki iki hafta çalışmış oldukları konularla beraber bu kez ünitenin tamamından sorumlu tutulmuşlardır.

Üçüncü hafta araştırılan konular ve yapılan çalışmalar eşliğinde öğrenciler grup çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir. Gereken noktalarda öğrencilere destek sağlanmış ve öğrenciler arasında işbirliği oluşmasına dikkat edilmiştir. İkinci hafta verilen etkinlik çalışmaları (hayallerindeki meslekler) öğrencilerden toplanmış ve titiz bir değerlendirme sonucu “Ben Öğretmen Olmak İstiyorum” başlıklı çalışma en başarılı çalışma olarak belirlenmiştir. Bu çalışma tezimizin ekler kısmında yer almaktadır. Bazı öğrencilerin ise etkinlik çalışmalarını yapmadıkları tespit edilmiş ve dördüncü hafta etkinlik çalışmalarını tamamlayıp getirmeleri istenmiştir. Dersin sonunda ünitenin tamamıyla ilgili, öğrencilerin ne öğrendiklerini tespit etmek için hazırlanan çoktan seçmeli sorular öğrencilere sorulmuş ve cevaplar alındıktan sonra bazı eksik noktaların olduğu fark edilmiştir. Anında geri dönütler verildikten sonra öğrencilerden üçüncü hafta yaptıkları grup çalışmalarını dördüncü hafta tekrar yapmaları istenmiştir.

Dördüncü hafta tüm öğrenciler ünitenin tamamına hazırlanmış yeni materyaller ve yeni bilgilerle gruptaki diğer arkadaşlarıyla işbirlikli olarak çalışmışlardır. Üçüncü

hafta etkinlik çalışmalarını getirmeyen öğrenciler dördüncü hafta çalışmalarını eksiksiz olarak teslim etmişlerdir. Sonucu ne olursa olsun zamanında yapılmayan hiçbir şeyin zamanında yapılan kadar değerli olmayacağı vurgulanmış ve bir görevi zamanında yapmanın veya bir konuyu zamanında öğrenmenin önemini idrak edebilmeleri için yaşanmış gerçek bir hikâye anlatılmıştır. Bu çalışma tezimizin ekler kısmında yer almaktadır. Beşinci hafta için öğrencilere konular dağıtılarak bireysel olarak sunum yapmaları istenmiştir. Sunumlar için kapsamlı bir şekilde araştırma yapan öğrenciler okuldaki diğer öğretmenlerden de yardım almışlardır. Çalışmalar esnasında bazı öğrencilerin farklı öğrenme stillerine sahip oldukları belirlenmiş gereken ilgi alaka gösterilmiş rehberlik servisinin de desteği sağlanarak etkili bir öğrenme ortamı oluşturulmaya çalışılmıştır. Beşinci hafta her öğrenci bireysel olarak sunumunu yapmıştır. Sunumlar bittikten sonra hem deney grubuna hem de beş hafta boyunca klasik yöntemlerle ders anlatılan kontrol grubuna Chickering ve Gamson tarafından 1987 yılında iyi bir öğrenme ortamında bulunması gereken yedi ilkenin esas alındığı ve bu ilkelerin ne kadarının uygulamamızı yaptığımız öğrenme ortamında var olduğunu tespit etmek için hazırlanan ölçek araştırmanın son aşamasında, araştırmacı tarafından geliştirilen akademik başarı testi ile birlikte son test olarak uygulanmış ve çalışma tamamlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmamızda elde ettiğimiz veriler SPSS 22 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin ölçeğe ve akademik başarı testine vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda akademik başarı testinin ve yedi ilke uygulamasına yönelik maddelerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Hem ölçeğin hem de başarı testinin ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t testi ve eşleştirilmiş örneklem t testleri yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde “Demokrasinin Serüveni” ünitesinin öğretiminde eğitimde yedi ilke uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarına ve eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik tutumlarına etkisinin araştırılmasından sonra elde edilen verilerin analiz işlemleri ve sonuçlarına ait bulgular sunulmaktadır. Araştırmada tanımlayıcı istatistik (yüzde ve frekans analizi), bağımsız örneklem t testi ve eşleştirilmiş örneklem t testi yapılmıştır. Likert tipi ölçekte ‘Çok Sık’, ‘Sık’, ‘Genellikle’, ‘Nadiren’, ‘Hiçbir Zaman’ gibi ifadeler yer almaktadır. Ölçekteki maddelerin değerlendirilmesi aşağıdaki puanlamaya göre yapılmıştır.

<u>Verilen Puan</u>	<u>Kullanılan İfade</u>
5	Çok Sık
4	Sık
3	Genellikle
2	Nadiren
1	Hiçbir Zaman

4.1. Eğitimde Yedi İlke Uygulamasının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmaya başlamadan önce ve uygulamalar bittikten sonra öğrencilerin akademik başarılarındaki farklılaşmayı belirlemek için öntest-sontest puanlarına t testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1.

Öğrencilerin Öntest ve Sontest ABT Toplam Puan Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Ön Test	Deney Grubu	17	55,00	16,77			
	Kontrol Grubu	19	50,26	17,91	34	,816	,420
Son Test	Deney Grubu	17	69,41	14,24			
	Kontrol Grubu	19	56,05	22,95	34	2,069	,042

Tablo 4.1 incelendiğinde ABT öntest puan ortalamaları bakımından, deney grubunda yer alan öğrencilerin ABT öntest toplam puan ortalamaları ($\bar{X} = 55,00$) kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ABT öntest toplam puan ortalamalarından ($\bar{X} = 50,26$) daha yüksektir. Ancak bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t(34)=0,816$, $p>0,05$). Bulunan bu sonuca göre deney ve kontrol grupları akademik başarı yönünden denk olduklarını ortaya koymaktadır.

ABT sontest puan ortalamaları bakımından ise, deney grubunda yer alan öğrencilerin ABT sontest toplam puan ortalamalarının ($\bar{X} = 69,41$), kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ABT sontest toplam puan ortalamalarının ($\bar{X} = 56,05$) önüne geçtiği görülmektedir. Ayrıca bu farklılık istatistiksel açıdan da anlamlı bulunmuştur ($t(34)=2,069$, $p<0,05$). Bulunan bu sonuca göre uygulanan deneysel işlem öğrencilerin akademik başarılarında anlamlı farklılığa yol açmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ABT sontest toplam puan ortalamalarının istatistiksel açıdan anlamlı bulunması deney grubunda uygulanan deneysel işlemin, kontrol grubunda uygulanan öğretim etkinliklerine göre akademik başarı yönünden üstünlük sağlamıştır. Öğretimde yedi ilke uygulaması öğrencilerin akademik başarılarını arttırmaktadır.

Deney ve kontrol gruplarının ABT öntest ve sontest puanları arasındaki farklılığı belirlemek için eşleştirilmiş örneklem t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2.

Deney ve Kontrol Gruplarının ABT Öntest ve Sontest Toplam Puan Ortalamalarına İlişkin Eşleştirilmiş Örneklem t Testi Sonuçları

	Testler	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Deney Grubu	Ön Test	17	55,00	16,77	16	-10,693	,000
	Son Test		69,41	14,24			
Kontrol Grubu	Ön Test	19	50,26	17,91	18	-1,640	,118
	Son Test		56,05	22,95			

Tablo 4.2 incelendiğinde deney gurubunda yer alan öğrencilerin ABT öntest toplam puan ortalarının ($\bar{X} = 55,00$) sontest toplam puan ortalamalarının ($\bar{X} = 69,41$) olduğu görülmektedir. Sontest toplam puan ortalamaları öntest toplam puan ortalamalarına göre 14,41 daha yüksektir. Ayrıca deney grubundaki öntest-sontest toplam puan ortalamaları arasındaki bu farklılık istatistiksel açıdan da anlamlı bulunmuştur ($t(16)=-10,693$, $p<0,05$). Bulunan bu sonuca göre deney grubunda kullanılan deneysel işlem öğrencilerin ABT öntest-sontest toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklığa yol açmaktadır. Başka bir deyişle de öğrencilerin akademik başarılarını arttırmada eğitimde yedi ilke uygulaması kontrol grubunda uygulanan öğretim etkinliklerine üstünlük sağlamıştır.

Kontrol gurubunda yer alan öğrencilerinde ABT sontest toplam puan ortalamalarının ($\bar{X} = 56,05$) öntest toplam puan ortalamalarından ($\bar{X} = 50,26$) yüksek olduğu görülmektedir. Ancak sontest de önteste göre her ne kadar 5,79 puanlık bir artış söz konusu olsa da bu artış istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($t(18)=-1,640$, $p>0,05$). Bulunan bu sonuca göre kontrol grubunda uygulanan öğretim etkinlikleri öğrencilerin akademik başarılarını her ne kadar arttırmış olsa da bu artış istatistiksel açıdan anlamlı olmayıp kontrol grubunda uygulanan öğretim etkinlikleri öğrencilerin akademik başarıları arttırmada yeterince etkili değildir.

4.2. Eğitimde Yedi İlke Uygulamasının Öğrencilerin Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Tutumlarına Etkisine İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol grubunun eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik tutumlarına ilişkin öntest toplam tutum puanları arasındaki farklılaşmayı belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3.

Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Öntest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

	<u>Gruplar</u>	N	\bar{X}	Ss	Sd	T	p																																																																																
İlke 1	Deney Grubu	17	31,00	5,05	34	2,563	,015																																																																																
	Kontrol Grubu	19	25,58	7,29				İlke 2	Deney Grubu	17	30,65	6,99	34	3,118	,004	Kontrol Grubu	19	22,89	7,83	İlke 3	Deney Grubu	17	29,76	6,28	34	2,231	,032	Kontrol Grubu	19	24,47	7,76	İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	6,62	34	1,423	,164	Kontrol Grubu	19	31,68	9,20	İlke 5	Deney Grubu	17	35,88	7,69	34	1,934	,061	Kontrol Grubu	19	30,11	9,93	İlke 6	Deney Grubu	17	33,94	7,90	34	1,546	,131	Kontrol Grubu	19	29,58	8,92	İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40	Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033
İlke 2	Deney Grubu	17	30,65	6,99	34	3,118	,004																																																																																
	Kontrol Grubu	19	22,89	7,83				İlke 3	Deney Grubu	17	29,76	6,28	34	2,231	,032	Kontrol Grubu	19	24,47	7,76	İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	6,62	34	1,423	,164	Kontrol Grubu	19	31,68	9,20	İlke 5	Deney Grubu	17	35,88	7,69	34	1,934	,061	Kontrol Grubu	19	30,11	9,93	İlke 6	Deney Grubu	17	33,94	7,90	34	1,546	,131	Kontrol Grubu	19	29,58	8,92	İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40	Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54								
İlke 3	Deney Grubu	17	29,76	6,28	34	2,231	,032																																																																																
	Kontrol Grubu	19	24,47	7,76				İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	6,62	34	1,423	,164	Kontrol Grubu	19	31,68	9,20	İlke 5	Deney Grubu	17	35,88	7,69	34	1,934	,061	Kontrol Grubu	19	30,11	9,93	İlke 6	Deney Grubu	17	33,94	7,90	34	1,546	,131	Kontrol Grubu	19	29,58	8,92	İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40	Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54																				
İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	6,62	34	1,423	,164																																																																																
	Kontrol Grubu	19	31,68	9,20				İlke 5	Deney Grubu	17	35,88	7,69	34	1,934	,061	Kontrol Grubu	19	30,11	9,93	İlke 6	Deney Grubu	17	33,94	7,90	34	1,546	,131	Kontrol Grubu	19	29,58	8,92	İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40	Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54																																
İlke 5	Deney Grubu	17	35,88	7,69	34	1,934	,061																																																																																
	Kontrol Grubu	19	30,11	9,93				İlke 6	Deney Grubu	17	33,94	7,90	34	1,546	,131	Kontrol Grubu	19	29,58	8,92	İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40	Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54																																												
İlke 6	Deney Grubu	17	33,94	7,90	34	1,546	,131																																																																																
	Kontrol Grubu	19	29,58	8,92				İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40	Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54																																																								
İlke 7	Deney Grubu	17	33,41	8,48	34	,951	,348																																																																																
	Kontrol Grubu	19	30,89	7,40				Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54																																																																				
Toplam	Deney Grubu	17	230,18	42,77	34	2,226	,033																																																																																
	Kontrol Grubu	19	195,21	50,54																																																																																			

Tablo 4.3 incelendiğinde öntest toplam puan ortalamalarına göre; deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik toplam tutum puanı ortalamaları arasında ilke 1 ($t_{ilke\ 1}(34) = 2,563$, $p < 0,05$), ilke 2 ($t_{ilke\ 2}(34) = 3,118$, $p < 0,05$), ilke 3 ($t_{ilke\ 3}(34) = 2,231$, $p < 0,05$) ilke ve tüm ilkelerin toplam puanlarında (t_{ilke}

Toplam (34)= 2,226, $p<0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. İstatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunan farklılıkların tümü de deney grubundaki öğrencilerin toplam tutum puanı ortalamalarının lehinedir. Ancak ilke 4, ilke 5, ilke 6 ve ilke 7 de deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik toplam tutum puanı ortalamalarında deney ve kontrol grubu arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır(($t_{ilke\ 4}(34)= 1,423, p>0,05$), ($t_{ilke\ 5}(34)= 1,924, p>0,05$), ($t_{ilke\ 6}(34)= 1,546, p>0,05$), ($t_{ilke\ 7}(34)= 0,951, p>0,05$)).

Deney ve kontrol grubunun eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik tutumlarına ilişkin sonest toplam tutum puanları arasındaki farklılaşmayı belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.4’de verilmiştir.

Tablo 4.4.

Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Sonest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p																																																																																
İlke 1	Deney Grubu	17	30,88	5,09	34	1,994	,054																																																																																
	Kontrol Grubu	19	27,32	5,59				İlke 2	Deney Grubu	17	35,65	4,74	34	4,904	,000	Kontrol Grubu	19	26,79	5,94	İlke 3	Deney Grubu	17	32,76	5,48	34	2,003	,053	Kontrol Grubu	19	28,53	7,01	İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	5,51	34	1,075	,290	Kontrol Grubu	19	33,53	5,64	İlke 5	Deney Grubu	17	37,82	7,19	34	2,658	,012	Kontrol Grubu	19	32,11	5,70	İlke 6	Deney Grubu	17	36,94	7,73	34	3,219	,003	Kontrol Grubu	19	30,26	4,45	İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28	Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004
İlke 2	Deney Grubu	17	35,65	4,74	34	4,904	,000																																																																																
	Kontrol Grubu	19	26,79	5,94				İlke 3	Deney Grubu	17	32,76	5,48	34	2,003	,053	Kontrol Grubu	19	28,53	7,01	İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	5,51	34	1,075	,290	Kontrol Grubu	19	33,53	5,64	İlke 5	Deney Grubu	17	37,82	7,19	34	2,658	,012	Kontrol Grubu	19	32,11	5,70	İlke 6	Deney Grubu	17	36,94	7,73	34	3,219	,003	Kontrol Grubu	19	30,26	4,45	İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28	Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45								
İlke 3	Deney Grubu	17	32,76	5,48	34	2,003	,053																																																																																
	Kontrol Grubu	19	28,53	7,01				İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	5,51	34	1,075	,290	Kontrol Grubu	19	33,53	5,64	İlke 5	Deney Grubu	17	37,82	7,19	34	2,658	,012	Kontrol Grubu	19	32,11	5,70	İlke 6	Deney Grubu	17	36,94	7,73	34	3,219	,003	Kontrol Grubu	19	30,26	4,45	İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28	Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45																				
İlke 4	Deney Grubu	17	35,53	5,51	34	1,075	,290																																																																																
	Kontrol Grubu	19	33,53	5,64				İlke 5	Deney Grubu	17	37,82	7,19	34	2,658	,012	Kontrol Grubu	19	32,11	5,70	İlke 6	Deney Grubu	17	36,94	7,73	34	3,219	,003	Kontrol Grubu	19	30,26	4,45	İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28	Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45																																
İlke 5	Deney Grubu	17	37,82	7,19	34	2,658	,012																																																																																
	Kontrol Grubu	19	32,11	5,70				İlke 6	Deney Grubu	17	36,94	7,73	34	3,219	,003	Kontrol Grubu	19	30,26	4,45	İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28	Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45																																												
İlke 6	Deney Grubu	17	36,94	7,73	34	3,219	,003																																																																																
	Kontrol Grubu	19	30,26	4,45				İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28	Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45																																																								
İlke 7	Deney Grubu	17	36,00	6,90	34	1,664	,105																																																																																
	Kontrol Grubu	19	32,05	7,28				Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45																																																																				
Toplam	Deney Grubu	17	245,59	36,58	34	3,088	,004																																																																																
	Kontrol Grubu	19	210,58	31,45																																																																																			

Tablo 4.4 incelendiğinde sontest toplam puan ortalamalarına göre; deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik toplam tutum puanı ortalamaları arasında ilke 2 ($t_{\text{ilke 2}}(34) = 4,904, p < 0,05$), ilke 5 ($t_{\text{ilke 5}}(34) = 2,658, p < 0,05$), ilke 6 ($t_{\text{ilke 6}}(34) = 3,219, p < 0,05$) ilke ve tüm ilkelerin toplam puanlarında ($t_{\text{ilke Toplam}}(34) = 3,088, p < 0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ancak ilke 1, ilke 3, ilke 4 ve ilke 7'ye yönelik öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik toplam tutum puanı ortalamalarında deney ve kontrol grubu arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t_{\text{ilke 1}}(34) = 1,994, p > 0,05$), ($t_{\text{ilke 3}}(34) = 2,003, p > 0,05$), ($t_{\text{ilke 4}}(34) = 1,075, p > 0,05$), ($t_{\text{ilke 7}}(34) = 1,664, p > 0,05$)).

Deney grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik tutumlarına ilişkin öntest-sontest toplam tutum puanları arasındaki farklılaşmayı belirlemek için eşleştirilmiş örneklem t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.5'de verilmiştir.

Tablo 4.5.

Deney Grubundaki Öğrencilerin Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Öntest-Sontest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Eşleştirilmiş Örneklem t Testi Sonuçları

	Test	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlke 1	Öntest	17	31,00	5,05	16	,064	,949
	Sontest		30,88	5,09			
İlke 2	Öntest	17	30,65	6,99	16	-2,148	,047
	Sontest		35,65	4,74			
İlke 3	Öntest	17	29,76	6,28	16	-1,440	,169
	Sontest		32,76	5,48			
İlke 4	Öntest	17	35,53	6,62	16	,000	1,000
	Sontest		35,53	5,51			

Tablo 4.5. (Devamı)

İlke 5	Öntest	17	35,88	7,69	16	-,735	,473
	Sontest		37,82	7,19			
İlke 6	Öntest	17	33,94	7,90	16	-1,036	,316
	Sontest		36,94	7,73			
İlke 7	Öntest	17	33,41	8,48	16	-,876	,394
	Sontest		36,00	6,90			
Toplam	Öntest	17	230,18	42,77	16	-1,048	,310
	Sontest		245,59	36,58			

Tablo 4.5 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik toplam tutum puanı ortalamalarına göre sadece ilke 2'ye yönelik öntest-sontest toplam tutum puanı ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t_{\text{ilke 2}}(16) = -2,148, p < 0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin diğer ilkeler düzeyinde ve ilkelere yönelik toplam tutum puanı ortalamalarında öntest-sontest toplam tutum puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Kontrol grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik tutumlarına ilişkin öntest-sontest toplam tutum puanları arasındaki farklılaşmayı belirlemek için eşleştirilmiş örneklem t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6.

Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Eğitimde Yedi İlke Uygulamasına Yönelik Öntest-Sontest Toplam Tutum Puanı Ortalamalarına İlişkin Eşleştirilmiş Örneklem t Testi Sonuçları

	<u>Test</u>	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
İlke 1	Öntest	19	25,58	7,29	18	-1,010	,326
	Sontest		27,32	5,59			
İlke 2	Öntest	19	22,89	7,83	18	-2,081	,052
	Sontest		26,79	5,94			
İlke 3	Öntest	19	24,47	7,76	18	-3,316	,004
	Sontest		28,53	7,01			
İlke 4	Öntest	19	31,68	9,20	18	-,903	,378
	Sontest		33,53	5,64			
İlke 5	Öntest	19	30,11	9,93	18	-,886	,387
	Sontest		32,11	5,70			
İlke 6	Öntest	19	29,58	8,92	18	-,398	,696
	Sontest		30,26	4,45			
İlke 7	Öntest	19	30,89	7,40	18	-,521	,608
	Sontest		32,05	7,28			
Toplam	Öntest	19	195,21	50,54	18	-1,675	,111
	Sontest		210,58	31,45			

Tablo 4.6. incelendiğinde kontrol grubundaki öğrencilerin eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik toplam tutum puanı ortalamalarına göre sadece ilke 3'e yönelik öntest-sontest toplam tutum puanı ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($t_{\text{ilke 3}}(16) = -3,316$, $p < 0,05$). Kontrol grubundaki öğrencilerin diğer ilkelere yönelik toplam tutum puanı ortalamalarında öntest-sontest toplam tutum puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

İyi bir eğitim için Chickering ve Gamson tarafından 1987 yılında geliştirilen yedi ilkenin Ortaokul sosyal bilgiler dersinde akademik başarıya ve eğitimde yedi ilke uygulamasına yönelik tutumlarına etkisinin araştırıldığı bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar şöyledir:

Deney grubu öğrencileriyle okul arasında etkili iletişim kurma konusunda sıkıntı yaşandığı görülmektedir. Öğretmenlerin öğrenci grupları tarafından düzenlenen etkinliklerde yer alarak ve öğrencilerle birlikte gerek okul içinde gerek okul dışında zaman geçirmesi ile bu sorun aşılabılır. Yine etkili iletişimi sağlamak için öğrencilere isimleriyle hitap edip onlara değerli olduklarını hissettirerek öğrenci okul arasında olumlu bir bağ kurulabilir ve etkili iletişim sağlanabilir.

Doğru ve zamanında geri dönütler alabilmek öğrenme için önemlidir. Kaliteli eğitim ve tam öğrenmenin gerçekleşmesi için derslerde kısa sınavlar, çeşitli problemler ve sınıf etkinlikleri hazırlanarak bu sorunun üstesinden gelinbilir.

Öğrenciler arası işbirliğinin etkin öğrenme ortamında olması gerekir. Deneysel işlem sürecinde öğrencilerimizin arkadaşları ile işbirliği içerisinde çalışırken istekli ve azimli olduklarını aynı zamanda çok daha eğlenceli zaman geçirdiklerini gördük. Bu durumun öğrencilerin motivasyonlarını arttırabileceği gibi okula ve derse yönelik tutumlarında da pozitif bir etkiye sahip olabilecektir. Bu olumlu atmosferin oluşabilmesi ve öğrenciler arası işbirliğinin daha da artırılabilmesi için öğrenciler sosyal faaliyetlerden birine katılmaları hususunda teşvik edilebilir.

ABT öntest puan ortalamaları bakımından, deney grubunda yer alan öğrencilerin ABT öntest toplam puan ortalamaları, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ABT öntest toplam puanlarından yüksektir. (Tablo 4.1). Ancak puanlar arasındaki bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Ulaşılan bu sonuç “deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik seviyelerinin eşit olduğu” varsayımını doğrulamıştır.

ABT sontest puan ortalamaları bakımından ise, deney grubunda yer alan öğrencilerin ABT sontest toplam puan ortalamalarının, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ABT sontest toplam puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4.1).Elde edilen bu sonuç araştırmamızın problem cümlesine cevap vermekte ve eğitimde yedi ilke uygulamasının akademik başarı seviyesini pozitif yönde etkilediğini göstermektedir.

Eşleştirilmiş örneklem t testi sonuçlarına göre deney gurubunda yer alan öğrencilerin ABT sontest toplam puan ortalamaları öntest toplam puan ortalamalarına göre 14,41 puan daha yüksektir (4.2). Kontrol gurubunda yer alan öğrencilerin ABT sontest toplam puan ortalamalarıyla öntest toplam puan ortalamaları arasında 5,79 puanlık bir artış söz konusu olsa da bu artış istatistiksel bakımdan anlamlı olmayıp kontrol grubunda uygulanan öğretim yöntemlerinin yetersiz kaldığını işaret etmektedir (4.2). Bu sonuçlar deney grubunda uygulanan deneysel işlemin kontrol grubundaki öğretim yöntemlerine karşı daha başarılı olduğunu göstermiştir. ABT'ye göre ulaşılan tüm bu sonuçlar Chickering ve Gamson'ın geliştirdiği eğitimde yedi ilke uygulamasının akademik başarıyı artırdığı ve eğitimde uygulanması gerektiğini ortaya koymuştur.

ÖNERİLER

Elde ettiğimiz yukarıdaki sonuçlara göre öğretmen yetiştiren kurumlara, program geliştirmecilere, öğretmen adaylarına, sosyal bilgiler öğretmenlerine, tüm branş öğretmenlerine ve bu alanda çalışan araştırmacılara şunlar önerilebilir:

1. Öğrencilere okul öncesi eğitimle başlayarak grupta çalışma becerileri ve bilinci aşılıp iyi bir öğrenme ortamında olması gereken öğrenciler arası işbirliği ruhu kazandırılabilir.
2. Görevlerin zamanında yapılmasının önemini idrak edebilmek için müfredata zaman yönetimiyle ilgili bir ders eklenebilir.
3. Eğitim ortamında farklı yetenek ve öğrenme stilleri olacağı için derslerde tam öğrenme, bilgisayar destekli öğrenme veya farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılabilir.
4. Son yıllarda ortaya çıkan ve araştırmacılar tarafından dikkate alınan eğitimde yedi ilke uygulaması gibi yeni yöntem ve teknikler incelenmeli ve hem öğretmenlere hem öğretmen adaylarına seminerler, konferanslar ve

hizmet içi eğitim kursları verilerek yedi ilke uygulaması gibi yeni yöntem ve teknikler tanıtılıp eğitim sistemimize kazandırılabilir.

5. Bilginin öğrenciye hazır olarak sunulduğu ve öğrencinin bu bilgiyi sorgulamadan kabul etmesi gerektiğini savunan öğretmen merkezli öğretim anlayışı terkedilmeli ve iyi bir öğrenme ortamında bulunması gereken aktif öğrenme teşvik edilerek bilgiye öğrencinin kendisinin ulaştığı ve yapılandırdığı öğrenci merkezli eğitim anlayışına geçilmelidir.
6. Öğretmen yetiştiren kurumların programlarında eğitimde yedi ilke uygulamasına ağırlık verilerek öğretmen adaylarının donanımlı bir şekilde mezun olmalarına imkân verilebilir.
7. Eğitim fakültelerindeki öğretim üyelerinin/elemanlarının klasik yöntemlerle eğitim vermelerinin önüne geçilmeli ve öğretmen adayları edilginlikten kurtarılmalıdır.
8. Yedi ilke uygulamasının yapıldığı örnek etkinlik kitapları, cd ve videolar hazırlanıp bunlardan tüm derslerde öğretmenlerin yararlanması sağlanabilir.
9. Eğitimde yedi ilke uygulamasıyla ilgili araştırmaların artırılması yedi ilke uygulamasının kullanımının test edilmesi açısından daha etkili olacaktır.
10. Yaptığımız araştırma ortaokul sosyal bilgiler dersi 6. Sınıf öğrencileriyle ve beş haftalık bir süreyle sınırlıdır. Yeni yapılacak olan araştırmalar tüm eğitim kademelerinde ve daha uzun süreli olarak bütün branş derslerinde yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, S. ve Güler, A. (1999). *Atatürk ve Eğitim*. Ankara: Kara Harp Okulu Basımevi.
- Akman, Y. ve Erden, M. (1995). *Eğitim Psikolojisi Gelişim- Öğrenme- Öğretme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Aslan Efe, H., Çakmak, Ö., Efe, R., Hevedanlı, M., Ketani, Ş.(2008). *İşbirlikli Öğrenme Teori ve Uygulama*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Aydın, A. (2009). *Eğitim Psikolojisi* (10. Baskı). Ankara: Cantekin Matbaası.
- Aydoğdu, S., Doymuş, K. ve Şimşek, U. (2012). Instructors' practice level of checkering and gamson learning principles, *Mevlana International Journal of Education*, 2(2), 11-24.
- Ayhan, H. (1997). *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Şule Yayınları
- Bangert, A.W. (2004). The seven principles of good practice: a frame work for evaluating online teaching. *Internet and Higher education*, 7, 217-232.
- Barth, J.L.(1991). *Elementary and Junior High/Middle School Social Studies Curriculum, Activities and Materials*. Third Edition. Lanham: University Press of America.
- Bilgili, A. S.(Editör). (2012). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bishoff, J.P. (2010). *Utilization of the seven principles for good practice in undergraduate education in general chemistry by community college instructors*. Unpublished doctoral dissertation, University of West Virginia, Morgan town West Virginia.
- Bolat, S. (1996). Eğitim örgütlerinde iletişim: Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi uygulaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12, 75-80.
- Büyükalın Filiz, S. (2011). *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* (1. Baskı). Ankara: Ayrıntı Matbaası.
- Cafoğlu, Z. ve Aksüt, M. (2008). *Eğitim Psikolojisi* (1.Baskı). Ankara : Ofset Yayıncılık.

- Chickering, A. W.,and Gamson, Z. (1999). Development and adaptations of the seven principles for good practice in under graduate education. *New Directions for Teaching and Learning*, 80, 75-81.
- Chickering, A.W.,and Gamson, Z. (1987). Seven principles of good practice in under graduate education. *AAHE Bulletin*, 39 (7), 3-7.
- Cırık, İ. ve Fer, S.(2007). *Yapılandırmacı Öğrenme: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Morpa Kültür ve Yayınları Ltd. Ş.
- De Cecco, John P. (1968). *The Psychology of Learning and Instruction: Educational Psychology*. New Jersey: Printice-HallInc.
- Demirel, T. (2010). *Blogların öğretim amaçlı kullanımı üzerine öğretmen adaylarının görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Dilek, D. ve Öztürk, C. (Editörler). (2002). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erden, M.(tarihsiz). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Erdoğan, S., Şanlı, S. ve Bekir, Ş. H. (2005). Gazi üniversitesi, eğitim fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 479-496.
- Ergün, M.(1996). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Goh, S. C. ve Fraser, B. F. (1998). Teacher interpersonal behaviour, classroom environment and student outcomes in primary mathematics in Singapore. *Learning Environments Research*, 1, 199-229.
- <http://www.seyfettinartan.net/zaman.pdf>
- Johnson, D. W., Johnson, R. T. and Smith, K. A., (1998). Cooperative Learning Returns To College What Evidence Is There That It Works?.*Change: The Magazine of Higher Learning*, 30,4, 26-35.
- Kalem, S. ve Fer, S. (2003). Aktif öğrenme modeliyle oluşturulan öğrenme ortamının öğrenme, öğretme ve iletişim sürecine etkisi, *Kuram ve uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 433-461.

- Kaptan, F.(1998). *Fen Bilgisi Öğretimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kaptan, S.(1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.
- Korkmaz, İ. (2007). Eğitim programı: Tasarımı ve Geliştirilmesi ed: Doğanay A. *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Köseoğlu, F. ve Tümay, H.(2013). *Bilim eğitiminde yapılandırmacı paradigma teoriden öğretim uygulamalarına*. Ankara: Ayrıntı Matbaası.
- Köstüklü, N.(1999). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Kuzucular Ofset.
- Kuzgun, Y. ve Deryakulu, D.(2004). *Bireysel Farklılıklar ve Eğitime Yansımaları*. Ankara: Nobel Basımevi.
- Mcabe, D. and Meuter, M. (2011). “A student view of technology in the classroom: Does it enhance the seven principles of good practice in undergraduate education?,” *Journal of Marketing Education*, 33(2), 149-159.
- Moffat, M.P.(1957). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (Çev. N. Oran), İstanbul: Maarif Basımevi.
- Özden, Y.(2005). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, C. (Editör). (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- R. D. Barr, S. L. Barth ve S.S. Shermis (1977). Defining the Social Studies. *Bulletin*, 51. Washington: National Council for the Social Studies.
- Ryan, K. (1993). Mining the values in the curriculum. *Educational Leadership*, 51, 16 - 18.
- Schug, M. ve R. Beery (1987). *Teaching Social Studies in the Elementary School*. Glenview, İllinois: Scoot, Foresman ve Company.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Şimşek, U., Aydoğdu, S. ve Doymuş, K. (2012). İyi bir eğitim için yedi ilke ve uygulanması, *Eğitim ve öğretim araştırmaları dergisi*, 1(4), 241-254.

Tatar, E.(2007). *Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının termodinamiğin birinci kanununu anlamaya etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Tekindal, S.(2008). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.

EKLER

EK 1. HAFTA YAPILAN ÇALIŞMA SONUNDA ÜNİTE İLE İLGİLİ GRUPLARA SORULAN SORULAR

1. Atatürk'ün “ Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözünde demokrasinin hangi ilkesi vurgulanmıştır?

- a) Milli egemenlik
- b) Siyasi partiler
- c) Hürriyet ve eşitlik
- d) Hukukun üstünlüğü

2. Küçük bir azınlığın iktidarda olduğu yönetim biçimi hangisidir?

- a) Teokrazi
- b) Monarşi
- c) Meşrutiyet
- d) Oligarşi

3. Demokrasinin gelişimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- I. Demokrasinin ilk örneklerine İlk Çağda Yunan şehir devletlerinde rastlanmıştır
- II. Orta Çağ Avrupası'nda demokrasiden söz etmek neredeyse imkânsızdır.
- III. Avrupa'da toplum hâkimiyetinden ilk kez 13. ve 14. yüzyıllarda bahsedilmiştir

- a) Yalnız I
- b) Yalnız II
- c) I ve II
- d) Hepsi

4. İslamiyetten önce Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde egemenlik başta bulunan hakana aittir. Ancak önemli kararlar devletin ileri gelenlerine danışılarak alınmaktaydı. Hakan'ın seçimi “Kurultay” adı verilen mecliste yapılırdı. Yılda iki defa toplanan kurultayda önemli kararlar alınırdı.

Bu bilgilere bakılarak Orta Asya Türk devletlerinin yönetim şekilleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- a) Temsili demokrasi uygulanıyordu.
- b) Yöneticiler egemenliği halk ile paylaşıyordu.
- c) Yönetim tam demokratik değildi.
- d) Halkın tamamı yönetime katılabiliyordu.

5. Hammurabi yasalarına göre, bir adam kendisine eşit olan birinin dişini kırar veya gözünü çıkarırsa onunda dişi kırılıp gözü çıkarılır.

Buna göre Hammurabi kanunları ile ilgili hangisi söylenebilir?

- a) Dünyanın en sert kanunlarıdır.
- b) Kısasa kısas uygulaması geçerlidir.
- c) İlk yazılı hukuk kurallarıdır.
- d) Halkın onayı ile oluşturulmuştur.

6. İngiltere’de MagnaCarta ile “ kanunlar her şeyin ve herkesin üstündedir, eşit uygulanır.” prensibi benimsenmiştir.

Bu prensibe dayanarak İngiltere’de;

- I. Kanunların uygulanma biçimi ve etkisi
- II. Askeri gücün yetersizliği ve etkisi
- III. Ekonomik eşitsizlik

problemlerinden hangisinin veya hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- a) Yalnız I
- b) Yalnız II
- c) I ve II
- d) I ve III

7. Demokrasi ile yönetilen ülkelerde insanların yönetime katılması;

- I. Vergi verme
- II. Seçme ve seçilme
- III. Anayasa

hangileriyle gerçekleşir?

- a) Yalnız I
- b) Yalnız II
- c) Yalnız III
- d) II ve III

8. Hiç kimse insanlık dışı ya da onur kırıcı cezaya tabi tutulamaz.

İnsan haklarıyla ilgili yukarıda belirtilen cümle aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- a) Din ve vicdan özgürlüğü
- b) İfade özgürlüğü
- c) Yaşama hakkı
- d) İşkence yasağı

9. Yunan şehir devletlerinde demokrasi uygulanmıştır. Belli bir yaşa ulaşan hür erkekler şehrin yönetimine doğrudan katılmışlardır. Nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan köleler ve kadınlar yönetime katılmamıştır.

Bu durum göz önüne alındığında Yunan Şehir devletlerindeki demokrasi ile ilgili hangisi söylenebilir?

- a) Ülkede eşitliğin egemen olduğu
- b) Demokrasinin tüm ilkelerine önem verildiği
- c) Yönetimde herkesin temsil edilmediği
- d) Cinsiyet ayrımı yapılmadığı

10. Aşağıdakilerden hangisi ilk kadın valimizdir?

- a) Lale Aytaman
- b) Türkan Akyol
- c) Tansu Çiller
- d) Gül Esin

EK 2. 2. HAFTA YAPILAN ÇALIŞMA SONUNDA ÜNİTE İLE İLGİLİ GRUPLARA SORULAN SORULAR

1. Aşağıdakilerden hangisi demokrasinin özelliklerinden değildir?

- a) Halk kendini yönetecek kişiyi seçer.
- b) Milletvekilleri, halk adına karar veren kişilerdir.
- c) Yasama, yürütme ve yargı birbirinden ayrıdır.
- d) Tüm yetkiler Cumhurbaşkanında toplanmıştır.

2. Demokrasilerde halk egemenliği aşağıdakilerden hangisinin aracılığıyla kullanılır?

- a) Ordu
- b) Sendikalar
- c) Milletvekilleri
- d) Esnaf Odası

3. İlk Türk devletlerinde hükümdarın yanında Kurultay adı verilen bir meclis bulunmaktaydı. Bu mecliste önemli konular tartışılırdı. Kurultaya hükümdar eşi de katılır ve söz sahibi olurdu.

Buna göre,

- I. Türklerde demokratik uygulamalar görülür.
- II. Kadınlar yönetimde etkili olmuştur.
- III. Bütün yetki kurultaydadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- a) Yalnız II
- b) I ve II
- c) I ve III
- d) II ve III

- 4. I. Halkın seçtiği meclis
- II. Bütün güçlerin tek bir kişide bulunması
- III. Siyasi partiler

Yukarıda verilenlerden hangileri milli egemenlik ilkesinin benimsendiği bir ülkede görülebilir?

- a) II
- b) III
- c) I ve II
- d) I ve III

5. 1215 yılında imzalanan İngiltere’de kralın yetkilerini sınırlandırırken halka hak ve özgürlükler tanıyan belge aşağıdakilerden hangisidir?

- a) MagnaCartaLibertatum
- b) Tanzimat Fermanı
- c) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
- d) Amerikan Bağımsızlık Bildirisi

6. I. Ya İstiklal Ya Ölüm!
II. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
III. Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.
Atatürk'ün yukarıda verilen sözlerinden hangileri demokrasi anlayışını benimsediğinin göstergesidir?
- a) Yalnız I b) Yalnız II c) I ve II d) II ve III
7. Demokrasi temel insan hak ve özgürlüklerinin korunduğu bir sistemdir.
Buna göre aşağıdakilerden hangisi demokratik yönetimlerde görülmez?
- a) Kişi haklarının yasalarca korunması
b) Düşünce özgürlüğünün olması
c) Yasaların herkese göre farklı uygulanması
d) Kişilerin istediği inancı benimsemesi
8. Bir ülkede iktidardaki partiyi eleştirenler ya hapse atılmakta ya da buldukları görevlerden uzaklaştırılmaktadırlar.
Buna göre bu ülke için hangisi söylenebilir?
- a) Savaşarak bağımsızlığını kazanmıştır.
b) Bilimsel gelişmelere açıktır.
c) Düşünce ve ifade özgürlüğü yoktur.
d) Mülkiyet hakkı güvence altına alınmıştır.
9. Türk kadını seçme ve seçilme hakkını elde etmelidir. Çünkü demokrasinin mantığı,bunu gerektirir...Çünkü kadının siyasi hakları kullanması kendisi için faydalıdır.
Buna göre Mustafa Kemal Atatürk'ün sözünden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?
- a) Atatürk Türk kadınının yönetime katılmasını istemektedir.
b) Erkeklerle siyasi alanda sınırlama getirmek istemektedir.
c) Demokrasi kadın erkek arasındaki siyasi eşitsizliği reddeder.
d) Kadınların siyasi hayatta etkili olması kendileri için önemlidir.
10. Cumhuriyetin ilanı ile kadının toplum içindeki rolü yükselmiş ve kadın haklarının gelişimi hızlanmıştır.
Buna göre Cumhuriyetin ilanından sonra ortaya çıkan aşağıdaki gelişmelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?
- a) Siyasi partilerin kurulması
b) Medeni Kanun'un kabulü
c) Seçme yaşının 18'e indirilmesi
d) Milletvekili sayısının 550'ye çıkarılması

EK 3. 3. HAFTA YAPILAN ÇALIŞMA SONUNDA ÜNİTE İLE İLGİLİ GRUPLARA SORULAN SORULAR

1. I. Cumhuriyet
- II. Oligarşi
- III. Monarşi

Yukarıda verilen yönetim şekillerinin hangilerinde halk daha ön plandadır?

- a) I b) I ve II c) I ve III d) II ve III

2. Osmanlı padişahları bütün yetkileri ellerinde bulundurmıştır. Mısır seferi sırasında Osmanlı Devleti İslam dünyasının liderliğini üstlenmiş padişahlar halife unvanını kullanmışlardır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

- I. Cumhuriyet
- II. Teokrazi
- III. Monarşi

yönetimlerinden hangileri görülmüştür?

- a) I b) I ve II c) I ve III d) II ve III

3. Matbaanın kullanılması demokratik hak ve taleplerin hızlanmasına ortam hazırlamıştır.

Buna göre matbaanın kullanılmasıyla aşağıdaki gelişmelerden hangisi demokratik hak ve talepleri artırmıştır?

- a) İnsanların duygu ve düşüncelerini birbirleriyle paylaşması
- b) Matbaanın üretimi artırması
- c) Matbaanın sadece Avrupa'da kullanılması
- d) İslam dünyasının matbaayı kullanması

4. Ülkemizde demokratik yönetim 1945 yılından sonra gelişmeye başlamıştır diyen bir sosyal bilgiler öğretmeni bu görüşe kanıt olarak aşağıdakilerden hangisini gösterebilir?

- a) Türkiye'nin Birleşmiş Milletlere üye olması
- b) Çok partili döneme geçilmesi
- c) Ekonomik yatırımların artması
- d) 1924 Anayasasında değişiklik yapılması

5. Osmanlı tarihinde aşağıdaki gelişmelerden hangisinden sonra padişahın yanında halkın seçtiği bir mecliste yönetimde etkili olmaya başlamıştır?

- a) İstanbul'un fethi
- b) Mısır seferleri
- c) Meşrutiyetin ilanı
- d) Avrupa tarzı okulların açılması

6. Yaptığı kanunlarla dünyanın büyük hukukçuları arasında yer alan Osmanlı Sultanı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Kanuni Sultan Süleyman
- b) Osman Bey
- c) Yavuz Sultan Selim
- d) II. Abdülhamid

7. Memur Sendikaları hükümetin bu sene uyguladığı zam oranlarını yeteli bulmayıp memurları bu duruma tepki göstermek için meydanlarda toplamıştır.

Buna göre Memur Sendikaları aşağıdaki temel hak ve özgürlüklerden hangisini kullanmak istemiştir?

- a) Vergi verme
- b) Yaşama hakkı
- c) Din ve vicdan özgürlüğü
- d) Gösteri ve toplantı yapma hakkı

8. Aşağıdakilerden hangisi demokratik hak arama yollarından biridir?

- a) Trafikte tartışmak
- b) Yüksek sesle müzik dinleyen komşumuzla kavga etmek
- c) Yüksek gelen faturaları ödememek
- d) Semtimizin sorunlarını dilekçe ile yetkili makamlara iletmek

9. Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı verilerek;

- I. Kadın siyasi yönden erkekle eşit hale gelmiştir.
- II. Kadınlar üretime katılmamıştır.
- III. Kadınların ülke yönetimine katılmasına ortam hazırlanmıştır.

durumlarından hangileri ortaya çıkmıştır?

- a) Yalnız I
- b) Yalnız II
- c) I ve II
- d) I ve III

10. Aşağıdakilerden hangisi ilk kadın muhtarımızdır?

- a) Lale Aytaman
- b) Müfide İlhan
- c) Türkan Akyol
- d) Gül Esin

EK 4. ANKET

Sevgili öğrenciler bu çalışma iyi bir eğitim için yedi ilkenin kullanımı üzerine hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar çalışmadan başka hiçbir yerde kullanılmayacaktır. İçtenlikle cevaplandıracağınızı umuyoruz, desteğiniz için teşekkür ediyoruz.

Derslerinize gelen sosyal bilgiler öğretmenlerinin yedi ilkeyle ilgili uygulamaları hakkındaki görüşlerinizi aşağıdaki ölçeğe göre belirtiniz.

İlke 1: İyi Bir Öğrenme Ortamı Öğrenci-Okul Arasındaki Etkili İletişimi Teşvik Eder.

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize mesleklerle ilgili tavsiyelerde bulunurlar.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimizin yanına ziyaret amacıyla gideriz.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz, geçmiş deneyimlerini ve düşüncelerini bizle paylaşırlar.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz, öğrenci grupları tarafından düzenlenen etkinliklere katılırlar.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz, okul yönetimiyle ve rehberlik servisi ile bizim ders ve ders dışı sorunlarımız hakkında görüşürler.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize isimlerimizle hitap ederler.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz farklı kültürel çevreden gelen öğrencilerle etkili iletişim kurmak için daha çok çaba gösterirler.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize bir danışman, yardımcı veya rehber gibi yardım ederler.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi sosyal alanındaki mesleki toplantılara veya diğer toplantılara götürürler.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz okulda bizlerle ilgili bir sorun çıkarsa sorunun çözümü için yardımcı olmaya çalışırlar.					

İlke 2: İyi Bir Öğrenme Ortamı Öğrenciler Arasındaki İşbirliğini Sağlar.

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden bilgi, birikim ve ilgi alanlarımızı birbirimizle paylaşmamızı isterler.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi derslere veya sınavlara birlikte çalışmamız için teşvik ederler.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi birlikte projeler hazırlamamız konusunda teşvik ederler.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden arkadaşlarımızın yaptıkları çalışmalarını değerlendirmemizi isterler.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden anlaşılması zor konuları birbirimize açıklamamızı isterler.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi arkadaşlarımızın başarılarını kutlamamız konusunda teşvik ederler.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi önemli konularda farklı fikir ve bilgi birikimine sahip arkadaşlarımızla tartışmamız için teşvik ederler.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerde "Öğrenme Toplulukları", çalışma grupları veya proje grupları oluştururlar.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi okuldaki sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerden en az birine katılmamız için teşvik ederler.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz her öğrencinin almış olduğu notun diğerlerinden bağımsız olduğunu görmemiz için performans değerlendirme ölçütleri hakkında bizi bilgilendirirler.					

İlke 3: İyi Bir Öğrenme Ortamı Aktif Öğrenmeyi Teşvik Eder.

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden çalışmalarımızı sınıfta sunmamızı isterler.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden ünlü bilim insanları, araştırma sonuçları veya sanatsal çalışmaların her birinin kendi arasındaki benzer ve farklı yönlerini açıklamamızı isterler.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden derslerde işlenen konular ile günlük yaşamda karşılaştığımız bir olayı ilişkilendirmemizi isterler.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden, bağımsız bir şekilde çalışma veya araştırma yapmamızı isterler.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden, dersinde veya diğer derslerde gördükleri konular hakkında yeni ve farklı fikirler ortaya koymamızı isterler.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize araştırma ve inceleme yapmamız için gerçek hayattan somut örnekler verirler.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerinde, simülasyon (Benzetim), drama gibi teknikleri kullanır veya bizi çevredeki tarihi mekanlara (müze vb.) götürürler.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi derslerle alakalı olarak kitap okuma, araştırma yapma, proje geliştirme, geziler düzenleme veya diğer etkinliklere katılmamız konusunda teşvik ederler.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizimle birlikte derslerle alakalı gezi düzenler, gönüllü çalışmalara katılır veya daha farklı etkinlikler yaparlar.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizlerle birlikte çeşitli araştırma ve geliştirme projeleri hazırlarlar.					

İlke 4: İyi Bir Öğrenme Ortamında Anında ve Doğru Geri Dönütler Elde Edilir.

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize ev ödevleri verir veya kısa sınav yaparlar.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerde bizden geri dönüt almak için çeşitli problem ve sınıf etkinlikleri hazırlarlar.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz çalışma raporlarımızı en kısa sürede geri verirler.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz dönem başlarında bizi derslerin işleniş şekli ve içeriği hakkında bilgilendirirler.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizimle derslerdeki ilerlememizle ilgili görüş alışverişini yaparlar.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz çalışma raporları ve sınav sonuçlarında ortaya çıkan, zayıf ve güçlü yönlerimizi bize bildirirler.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz her dönem başı ön bilgilerimizi belirlemek için test uygularlar.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz kendi başarı ve ilerlemelerimizi kaydetmemizi isterler.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz sınav sonuçlarını bizimle birlikte değerlendirirler.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derse gelmeyen öğrencilerle iletişime geçip derse gelmelerini sağlarlar.					

İlke 5: İyi Bir Öğrenme Ortamı Bir Görevi Zamanında Yapmanın veya Bir Konuyu Zamanında Öğrenmenin Önemi Vurgular.

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz ödevlerimizi zamanında bitirmemizi beklerler.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize derse hazırlanmamız için gereken en kısa süreyi belirtirler.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize ders araç gereçlerini anlamamız için gerekli zamanı verirler.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz ulaşabileceğimiz hedefler belirlememiz noktasında bize yardımcı olurlar.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz sınıfta sunum yapmamızı teşvik ederler.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz düzenli ve programlı çalışmanın, uygulamalı ve sesli tekrar yapmanın önemini vurgularlar.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi devamsızlık durumlarımız hakkında bilgilendirirler.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz etkili çalışmanın programlı bir çalışmayla gerçekleştirilebileceğini açıklarlar.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz görevlerini tam ve zamanında yapmayan öğrencilerle görüşürler.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz işlenemeyen derslerin telafisini yaparlar.					

İlke 6: İyi Bir Öğrenme Ortamı Üst Düzey Beklentilere Cevap Verir.

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizden derslerimize sıkı çalışmamızı bekler ve bunu bize söylerler.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize başarıda yüksek beklentilere sahip olmanın önemini vurgularlar.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz her dönem başında, bizden ulaşmamızı beklediği başarı düzeyini sözlü veya yazılı olarak belirtirler.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz öğrenme hedefleri belirlememize yardımcı olurlar.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize görevlerimizi zamanında yapmamamız durumunda ne gibi sonuçlarla karşılaşabileceğimizi belirtirler.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize ek okuma ve yazma alıştırmaları yapmamızı önerirler.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz yazma konusunda bizi ayrıca teşvik ederler.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz başarılı çalışmalarımızı çevreye duyururlar.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz sosyal bilgiler dersiyle ilgili gelişmeleri takip eder ve gerekli güncellemeleri yaparlar.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerin nasıl daha iyi olabileceği hususunda bizimle düzenli olarak görüş alışverişi yaparlar.					

İlke 7: İyi Bir Öğrenme Ortamı Farklı Yetenek ve Öğrenme Biçimlerine (Stillerine) Karşı Hoşgörülüdür (Toleranslıdır).

İfadeler/ Yapılma Sıklıkları	Çok Sık (5)	Sık (4)	Genellikle (3)	Nadiren (2)	Hiçbir zaman (1)
1. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz anlamadığımız bir konuyu rahatça söylememiz konusunda bizi teşvik ederler.					
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bize toplum içinde küçük düşürecek şakaların yapılmasına, bizle alay edilmesine ve bu tarz diğer davranışlara izin vermezler.					
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanırlar.					
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bilgi birikimlerimiz doğrultusunda okuma etkinlikleri ve çeşitli etkinlikler düzenlerler.					
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz yeterli bilgi birikimi ve öğrenme kabiliyeti olmayan öğrenciler için fazladan materyal kullanır ve uygulamalar yaparlar.					
6. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerde bizi farklı kültürdeki bireyler hakkında bilgilendirirler.					
7. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerle ilgili fazladan ve bireysel olarak çalışma yapmak isteyen öğrenciler için uygun şartları sağlarlar.					
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz derslerde tam öğrenme, bilgisayar destekli öğrenme veya farklı öğrenme yöntemleri gibi alternatif yöntem ve teknikler kullanırlar.					
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz bizi ilgilerimiz doğrultusunda çalışma yapmamız için teşvik ederler.					
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerimiz her dersin başlangıcında öğrenme biçimlerimizi, ilgilerimizi ve tecrübelerimizi öğrenmeye çalışırlar.					

EK 5. ARAŞTIRMACI TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN VERİ TOPLAMA ARACI

Adı:

Soyadı:

Sınıf/Şube:

Sorular

1. Millet in egemenliği kendi elinde tuttuğu ve belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığı ile kullandığı yönetim biçimine “Cumhuriyet” denir. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet in temel ilkelerinden değildir?
a) Seçimler b) Çoğulculuk c) Milli Egemenlik d) Kuvvetler Birliği
2. Atatürk’ün “ Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözü ile hangi yönetim şekli tamamen ters düşmektedir?
a) Cumhuriyet b) Meşrutiyet c) Oligarşi d) Monarşi
3. Bu yönetim biçiminde yapılan bütün işler Tanrı adınadır. Bu yüzden yöneticilerin yaptıkları halk tarafından eleştirilemez, değiştirilemez ve tartışılmaz. Bahsedilen yönetim şekli hangisidir?
a) Meşrutiyet b) Oligarşi c) Teokrazi d) Monarşi
4. I – Cumhuriyet
II- Monarşi
III- Meşrutiyet
Yukarıda verilen yönetim biçimlerinin demokrasiye **en yakın** olandan **en uzak** olana doğru sıralanışı hangisinde doğru olarak verilmiştir?
a) I, II, III
b) III, II, I
c) I, III, II
d) III, I, II
5. Atina’da “site” denilen şehir devletlerinde kadınlar ve köleler site halkının dışında kabul edilirdi ve oy kullanma hakları yoktu. Bu durum demokrasinin hangi temel ilkesi ile çelişir?
a) Milli Egemenlik b) Özgürlük c) Eşitlik d) Çoğunluk
6. Fransız İhtilali ile birlikte;
I- Yeni Çağ kapandı.
II- Eşitlik ve özgürlük gibi kavramlar tüm dünyaya yayıldı.
III- Cumhuriyet rejimi yayıldı.
Buna göre, Fransız İhtilali ile meydana gelen olayların hangisi veya hangileri doğrudan demokrasinin gelişimine katkıda bulunmuştur?
a) Yalnız I
b) Yalnız II

- c) I ve II
d) II ve III

7. Dünyada ilk demokrasi hareketleri MÖ 6. ve 4. yüzyıllar arasında Atina'da görülmüştür. Bu durum en önemli nedeni nedir?
a) Kralın yetkilerini paylaşmak istememesi
b) Atina'da özgür düşünce ortamının olması
c) Halkın dinine sıkı sıkıya bağlı olması
d) Atina'nın ordusunun güçlü olması
8. Demokrasi; insanların tüm haklarını özgür ve eşit olarak kullanabilmesidir. Demokrasi terimi ilk defa eski Yunan'da doğmuş ve uygulanmaya başlamıştır. Buna göre insanların devlet içindeki yönetimi değiştirip, demokrasiyi istemelerinin sebepleri arasında hangisi yoktur?
a) İnsanların barış içinde yaşama arzuları
b) Toplum içindeki sınıfsal farklılıklara son verme isteği
c) Vatandaşların ülke yönetimine katılma isteği
d) Kralın yetkilerini güçlendirmek isteği
9. Bir toplumda demokrasinin hızlı bir şekilde gelişebilmesi için aşağıdaki özgürlüklerden hangisinin öncelikle bulunması gerekir?
a) Basın Özgürlüğü
b) Düşünce Özgürlüğü
c) Din Özgürlüğü
d) Bilim Özgürlüğü
10. Peygamberimiz; Veda Hutbesi'nde
- Müslümanların eşit olduğunu ve ırk ayrımı yapılmaması gerektiğini,
- Kadınlara güzel muamele yapılmasını ve hoşgörülü olunmasını istemiştir. Buna göre Veda Hutbesi ve sonrası ile ilgili hangisi söylenemez?
a) Veda Hutbesi sonrasında toplumda ayrılıklar yaşanmamıştır.
b) Kadın haklarını iyileştirmek istemiştir.
c) Sosyal eşitsizliği ortadan kaldırmak istemiştir.
d) İslamiyet insan haklarına önem vermiştir.
11. 1215'te İngiltere'de ortaya çıkan Magna Carta'da, "Kral, yasalara uygun olarak verilmiş bir hüküm olmadan kimseyi tutuklayamaz, hapsedemez, mallarına el koyamaz." denilmiştir. Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
a) Kralın yetkileri azalmıştır.
b) Mülkiyet halkı güvence altına alınmıştır.
c) Demokrasi açısından olumlu bir gelişmedir.
d) Hapis cezası kaldırılmıştır.
12. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde yer alan temel hak ve özgürlüklerle ilgili maddeler genellikle, " **tüm insanlar, herkes, hiç kimse**" gibi ifadeleri içerir. Bu durum, insan hakları kavramının daha çok hangi özelliğini vurgular?

- a) Yasalarla korunduğunu b) Eşitlik ilkesine dayandığını
c) Doğuştan kazanıldığını d) Evrensel nitelik taşıdığını
- 13.** Bir ülkede camiler, kiliseler ve havralar yan yana bulunuyor ve insanlar istediği gibi ibadet yapıyorsa o ülke için söylenebilecek en genel yargı hangisidir?
a-) Din ve vicdan özgürlüğü en iyi şekilde yaşatılmaktadır.
b-) Dine dayalı bir yönetim anlayışı vardır.
c-) Kişi dokunulmazlığına önem verilmektedir.
d-) İfade özgürlüğü her şeyden üstün tutulmaktadır.
- 14.** Aşağıda verilen durumlardan hangisi din ve vicdan özgürlüğü ile ilgili değildir?
a-) Herkesin istediği dine inanması
b-) Devletin tek dine dayanması
c-) Düşünce serbestliğinin olması
d-) İbadetlerin özgür yapılabilmesi
- 15.** Temel hak ve özgürlüklerin korunduğu toplumda aşağıdakilerden hangisi görülmez?
a) Toplumda huzur ve güven vardır.
b) Sosyal adalet ve eşitlik söz konusudur.
c) Özel hayatın gizliliği söz konusu değildir.
d) Kişilerin hakları devlet tarafından korunur
- 16.** Biz demokratik bir ülkede yaşıyoruz. Bu yüzden birtakım temel hak ve özgürlüklere sahibiz. Aşağıdakilerden hangisi temel hak ve özgürlüklerimizden değildir?
a) Seçme seçilme hakkı
b) Sınırsız özgürlük hakkı
c) Yaşama hakkı
d) İnanç ve İbadet özgürlüğü
- 17.** Türk tarihinde kadınlara miras, boşanma ve evlenme gibi konularda eşitlik verilmesi hangisi ile olmuştur?
a) Medeni Kanun
b) Kanun-i Esasi
c) Ceza Kanunu
d) Mecelle
- 18.** 17 Şubat 1926 da Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesiyle hangi alanlarda kadın erkek eşitliği sağlanmıştır?
I- Siyasi
II- Miras
III- Hukuk
a) Yalnız I b) Yalnız II c) I ve III d) II ve III
- 19.** Türk kadınına belediye seçimlerine, muhtarlık ve ihtiyar heyetine,ise milletvekili seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. Boşluk bırakılan yerlere sırasıyla hangi tarihler yazılmalıdır?
a) 1930- 1933- 1937

- b) 1930- 1934- 1933
 c) 1924-1927-1929
 d) 1930- 1933-1934

20. İlk Türk devletlerinde hatun kağan ile yan yana oturur, kurultaylara katılır ve yabancı elçileri karşılardı. Bu bilgi dikkate alınarak ilk Türk devletleri ile ilgili hangisi söylenemez?

- a) Hatun yönetimde söz sahibidir.
 b) Kadınlara önem verilmiştir.
 c) Kadınlar ön planda tutulmuştur.
 d) Yasa çıkarmada en yetkili kişi hatundur.

BELİRTKE TABLOSU

Hedef Davranışlar ve Kazanımlar	Konular	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Toplam
Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.	Demokrasi İle	2	2					4
Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır	Yaşayan Demokrasi	1	3					4
Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.	Belgelerin Dili	1	1		2			4
- Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur	Temel Haklarımız		2	2				4
Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar	Eşitliğe Doğru	2	1				1	4
Toplam		6	9	2	2		1	20

EK 6. VELİ İZİN YAZISI

29.03.2016

Sayın Veli;

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans yapmaktayım. Bu nedenle tezim için gerekli olan uygulamaları İl Milli Eğitim Müdürlüğünün izni ile Mehmet Akif Ersoy Ortaokulunda yürütmekteyim. Çalışmalarımız gereği sınıftaki öğrencilerin toplu halde fotoğraflarını çekmekteyiz. Bu fotoğrafları sizin bilginiz ve izniniz doğrultusunda Atatürk Üniversitesi bünyesinde yapılacak olan akademik ve bilimsel çalışmalarda kullanmak istiyorum. İzinizi rica ederim.

Araştırmacı: Kenan Altun

Velinin;

İmzası: Uygundur

Adı : Hikmet

Soyadı: Keskin

EK 7. ÖĞRENCİ ÇALIŞMASI

Ben Büyüyünce Öğretmen Olacağım

Topluma faydalı bir birey olmak için çalışacağım. Önce köy okulları. Onlara daha iyi bir eğitim sunacağım. Onlar da alışkan birer etkin vatandaş olacaklar.

Sonra da çocuklara eğitimi sevdirmek için yarışmalar düzenleyeceğim. Ve elimden ne geliyorsa yapacağım. Yeter ki onlar da çaba gösterirler. Ayrıca ben onlara sadece eğitimi öğretmeyeceğim. Onları hayata hazırlayacağım. Bir de ahlaklı birey olmaları ve hiçbir zaman doğruluktan ayrılmamaları, dürüst olmaları gerektiğini söyleyeceğim.

İlerde emekli olduğumda emek verdiğim için emekli olduğumu hatırlayacağım. Ve iyi bir şeyler yaptığımı düşünmek ve insanların beni iyi bir insan olarak hatırlamalarını ve anmalarını istiyorum.

Ben büyüyünce öğretmen
olacağım.

Süeda ÖZDEMİR

EK 8. ZAMAN YÖNETİMİ

ZAMANIN ÖNEMİNİ BELİRTMEK İÇİN YAŞANMIŞ OLAN GERÇEK BİR HİKÂYE

Aşağıdaki gerçek hikâye Kellogg Business School'da (Northwestern Üniversitesi) İş İdaresi master öğrencileri ile Zaman Yönetimi dersi profesörü arasında geçer: Profesör sınıfa girip karşısında duran dünyanın en seçilmiş öğrencilerine kısa bir süre baktıktan sonra, "Bu gün Zaman Yönetimi konusunda deneyle karışık bir sınav yapacağız" dedi. Kürsüye yürüdü, kürsünün altından kocaman bir kavanoz çıkarttı. Arkadan, kürsünün altından bir düzine yumruk büyüklüğünde taş aldı ve taşları büyük bir dikkatle kavanozun içine yerleştirmeye başladı. Kavanozun daha başka tas almayacağına emin olduktan sonra öğrencilerine döndü ve "Bu kavanoz doldu mu?" diye sordu. Öğrenciler hep bir ağızdan "Doldu" diye cevapladılar. Profesör "Öyle mi?" dedi ve kürsünün altına eğilerek bir kova mıcır çıkarttı. Mıcırı kavanozun ağzından yavaş yavaş döktü. Sonra kavanozu sallayarak mıcırın taşların arasına yerleşmesini sağladı. Sonra öğrencilerine dönerek bir kez daha "Bu kavanoz doldu mu?" diye sordu. Bir öğrenci "Dolmadı herhâlde" diye cevap verdi. "Doğru" dedi profesör ve gene kürsünün altına eğilerek bir kova kum aldı ve yavaş yavaş tüm kum taneleri taşlarla mıcırın arasına nüfuz edene kadar döktü. Gene öğrencilerine döndü ve "Bu kavanoz doldu mu?" diye sordu. Tüm sınıftakiler bir ağızdan "Hayır" diye bağıldılar. "Güzel" dedi profesör ve kürsünün altına eğilerek bir sürahi su aldı ve kavanoz ağzına kadar doluncaya dek suyu boşalttı. Sonra öğrencilerine dönerek "Bu deneyin amacı neydi" diye sordu. Uyanık bir öğrenci hemen "Zamanımız ne kadar dolu görünürse görünsün, daha ayırabileceğimiz zamanımız mutlaka vardır" diye atladı. "Hayır" dedi profesör, "bu deneyin esas anlatmak istediği "Eğer büyük taşları bastan yerleştirmezsen küçükler girdikten sonra büyükleri hiç bir zaman kavanozun içine koyamazsın" gerçeğidir". Öğrenciler şaşkınlık içinde birbirlerine bakarken profesör devam etti: "Nedir hayatınızdaki büyük taşlar? Çocuklarınız, eşiniz, sevdikleriniz, arkadaşlarınız, eğitiminiz, hayalleriniz, sağlığınız, bir eser yaratmak, başkalarına faydalı olmak, onlara bir şey öğretmek! Büyük taşlarınız belki bunlardan birisi, belki bir kaçı, belki hepsi. Bu aksam uykuya yatmadan önce iyice düşünün ve sizin büyük taşlarınız hangileridir iyi karar verin. Bilin ki büyük taşlarınızı kavanoza ilk olarak yerleştirmezseniz hiç bir zaman bir daha koyamazsınız, o zaman da ne kendinize, ne de çalıştığınız kuruma, ne de ülkenize faydalı olursunuz. Bu da iyi bir iş adamı, gerçekte de iyi bir adam olamayacağınızı gösterir". Profesör, ders bittiği hâlde konuşmadan oturan öğrencileri sınıfta bırakarak çıktı...

EK 9. UYGULAMA ESNASINDAKİ ÇALIŞMALAR

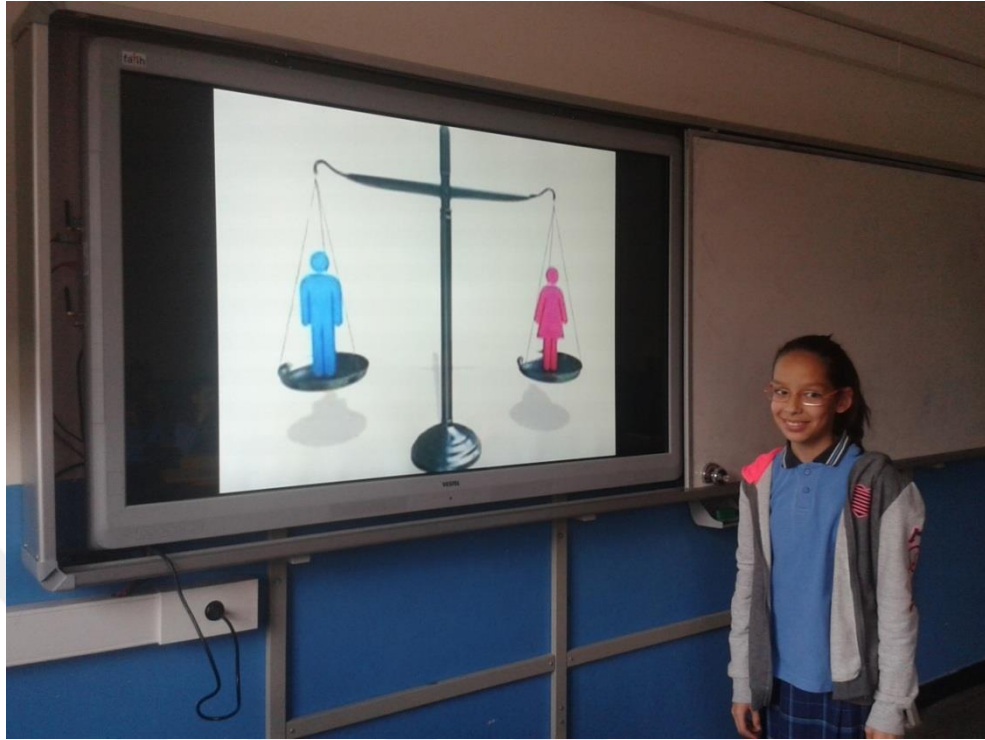
Öğrenciler Arası İşbirliğine Fırsat veren Küme (Ekip Çalışması) Düzeni

Uygulama Sonunda Yapılan Bireysel Sunum

5 Hafta Boyunca Klasik Yöntemlerle Ders Anlatılan Kontrol Grubu

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılında Erzurum ili Oltu ilçesi Özdere Köyünde doğdu. İlkokulu Özdere Köyü İlkokulunda, Ortaokulu Oltu Cumhuriyet İlköğretim okulunda bitirdi. Liseyi Oltu Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesinde tamamladı. 2008 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına girdi. 2012 yılında mezun oldu. 2013 yılında Atatürk Üniversitesinde Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında lisansüstü eğitimine başladı ve 2017 yılında lisansüstü eğitimini tamamladı. 2017 yılında Polis Amirleri Eğitim Merkezinin açmış olduğu komiser yardımcılığı sınavını kazandı. Polis Akademisinde eğitimine devam etmektedir.

